

บทที่ 12

การต่อสู้เพื่อเอกราชของอินเดียน 1905-1947

เหตุการณ์ต่าง ๆ ในปี 1905 ทั้งที่เกิดในอินเดียและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ได้มีส่วนเปลี่ยนแปลงทิศทางของขบวนการแนวรักชาตินิยมของอินเดีย โดยได้แบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายใหญ่ ๆ คือ ฝ่ายที่มีนโยบายสายกลาง ส่วนใหญ่เป็นพวกที่มีการศึกษาแบบตะวันตกและเป็นสมาชิก I.N.C. ฝ่ายนี้พยายามจะหาทางประนีประนอมกับรัฐบาลอังกฤษเพื่อความก้าวหน้าในการปฏิรูปในระยะยาว อันจะนำไปสู่การมีรัฐบาลเป็นของตนเอง และอีกฝ่ายหนึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป ซึ่งมีความรู้สึกชาตินิยมในมรดกทางวัฒนธรรมของตน ฝ่ายนี้ได้พยายามที่จะฟื้นฟูคุณค่าแห่งอารยธรรมฮินดูที่มีลักษณะเป็นลัทธิ รวมทั้งมีการเรียกร้องให้แก้ไขสิ่งที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระยะหลัง โดยนับนี้จะได้เห็นว่าฝ่ายแรกมีความเชื่อมั่นในวิธีการสมัยใหม่ที่เป็นแบบตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือแบบอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบความสำเร็จต่าง ๆ ในทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ส่วนฝ่ายที่สองได้เน้นถึงความเหนือกว่าในคุณค่าทางจิตวิญญาณ ซึ่งเป็นมรดกของชาวอินเดียเอง ว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ เกื้อกูลต่อโลก ผลที่ปรากฏก็คือทั้ง 2 ฝ่าย ได้ขัดแย้งกันและทำให้โอกาสที่จะร่วมมือสร้างสรรค์ประเทศเป็นไปได้อย่าง

ฉิวเร็วที่ยกเว้น ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ กรณีของดิล्ली ท่านผู้มีปฏิเสธรูปการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบที่สนับสนุนโดยรัฐบาลอังกฤษ ในขณะที่เดียวกันก็ได้ทิ้งทิ่เอกสารเผยแพร่สิ่ง เสริมเทศกาล และคำสนธิต่าง ๆ ของฮินดู รวมทั้งประกาศความกล้าหาญของพวกที่คัดค้านมุสลิมคือคิวาจ รัฐบาลแห่งรัฐมหาราษฏร์ ทั้งนี้เพื่อเร่งเร้าให้ชาวอินเดียสนับสนุนชาตินิยมแบบอินเดียอย่างไรก็ตามอิทธิพลทางการเมืองของดิล्ली ก็ไม่มีบทบาทสำคัญนัก จนกระทั่งหลังปี 1905 และในปี 1916 ท่านได้มีเสียงข้างมากใน I.N.C. ท่านจึงได้มีอนคตลายนโยบายลงเป็นแบบสายกลาง และมีเจตนา คดีต่อรัฐบาลอังกฤษขึ้นบ้าง

ระหว่างปี 1920 ซึ่งเป็นปีที่เกิดถึงมรณกรรม อินเตียได้ผู้นำในขบวนการชาตินิยมใหม่ ท่านผู้นี้คือ โมฮันดาต การามคันธี คานธี (1869-1948) ผู้ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในอำนาจทางการเมืองหรือไม่อำนาจทางการเมืองก็ยังมีอิทธิพลที่สำคัญ และเป็นผู้นำที่ประชาชนยอมรับโดยทั่วไป โดยการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราช ไม่ว่าจะมองในแง่เหตุการณ์ที่สำคัญทั่ว ๆ ไป อาทิเช่น สงครามโลกทั้ง 2 ครั้ง และการที่เลขาธิการของรัฐบาลอังกฤษเสื่อมคลายลงก็ดี คานธี หรือท่านมหาตมะคานธี ที่นักคิดทวิ ระทินทรนาทตะกอร์ ผู้รับรางวัลโนเบลคนแรกของเอเชียได้งำให้ในปี 1915 ก็ถือได้ว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งในขบวนการชาตินิยมด้วยสามารถในการประสานลุ่มคคี อันเป็นที่มาของการร่วมมือจากมวลชนทั่วประเทศ ทั้งนี้ด้วยอาศัยหลักคำสอนของคำสอนฮินดูเป็นหลัก นอกจากนี้ท่านมหาตมะคานธี ยังมีบทบาทสำคัญในการไม่ยอมรับการปกครองของอังกฤษและอารยธรรมแบบตะวันตก ซึ่งนอกจากจะทำให้คุณค่าทางจริยธรรมของชาติต่ำลงแล้ว ยังไม่เหมาะสมที่จะควบคุมชะตากรรมของอินเดีย อาจเป็นความจริงอยู่ว่า ผู้นำชาตินิยมคนอื่น ๆ รวมทั้งเพื่อนที่ใกล้ชิดที่สุดของท่านอาจจะไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดทางการเมืองหลายประการของท่านมหาตมะคานธี แต่ผู้นำเหล่านั้นก็ไม่สามารถจะปฏิเสธภาวะผู้นำของบุคคลผู้เป็นรัฐบุรุษ เช่น มหาตมะคานธี ผู้ซึ่งไม่ว่าจะโดยการคิดหรือกระทำ ต่างก็แสดงออกถึงสัญลักษณ์และแรงบันดาลใจให้เกิดความลุ่มคคี เอกภาพแห่งประชาชนชาวอินเดีย ตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ ท่านมหาตมะคานธีได้มีบทบาทสำคัญยิ่งในขบวนการได้ให้มาซึ่งเอกราชของอินเดียภายหลังจากมรณกรรม แนวความคิดและอุดมการณ์ต่าง ๆ ของท่าน ยังมีอิทธิพลแพร่หลายโดยทั่วไป

12.1 ผู้ยึดนโยบายสายกลางกับผู้ยึดนโยบายรุนแรง (1905-1916)

ในปี 1905 ถือได้ว่าเป็นปีหัวเลี้ยวหัวต่อของขบวนการเรียกร้องเพื่อเอกราชของอินเดีย ครึ่งอยู่ในช่วงนี้ผู้นำที่ยึดนโยบายสายกลางใน I.N.C. ยังคงมีความเชื่อมั่นในความปรารถนาดีของรัฐบาลอังกฤษ ในคำเรียกร้องของชาวอินเดียที่จะให้มีรัฐธรรมนูญเป็นของตนเอง มีเพียงดีลิกและผู้นำอีก 2-3 คนในเบงกอลและบิญาบ ที่ได้หมดสิ้นความเชื่อมั่นใน

รัฐบาลอังกฤษ และยอมรับ พ.ร.บ.ที่ขัดขวางรัฐบาลอังกฤษด้วยการใช้วิธีรุนแรง นอกเสียจาก
ว่ารัฐบาลอังกฤษจะเปลี่ยนนโยบายมาสนับสนุนขบวนการเรียกร้องเอกราช อย่างไรก็ตาม
พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยปี 1904 และต่อมาการแบ่งแยกรัฐเบงกอล ในปี 1905 ได้มีส่วนทำให้
ความเชื่อมั่นของผู้ที่ยึดนโยบายล่าถอยกลางสั้นคลอน และเป็นครั้งแรกที่มีส่วนกระตุ้นให้ผู้นำ
I.N.C. คนสำคัญคือโกฆะเลประกาศเรียกร้องรัฐบาลให้มีการปกครองตนเอง ล่าวราช (เช่นเดียวกับ
กับอาณานิคมอื่น ๆ ของอังกฤษ) โกฆะเลได้ประกาศเจตน์จำนงอย่างชัดเจนในสุนทรพจน์ที่กล่าว
ในการประชุมของ I.N.C. ในปี 1905 ถึงแม้ว่าท่านจะยังคงเชื่อมั่นในความก้าวหน้าทาง
รัฐธรรมนูญที่เหลืออยู่ และยังคงมีท่าทีที่ขัดแย้งกับการใช้วิธีรุนแรงของพวกที่ดำเนินนโยบายรุนแรง
(extremists) ก็ตาม แต่สมาชิกที่ถูกขับไล่ และที่เพิ่มขึ้นทุกวันนั้นได้ปรากฏให้เห็นว่ามีความ
อดทนลดน้อยลง และขณะเดียวกันก็หันไปสนใจกับนโยบายการใช้วิธีรุนแรงของดิสค การก่อความ
วุ่นวายถึงขั้นจลาจล ที่แสดงถึงความไม่เห็นด้วยต่อการแบ่งรัฐเบงกอล ได้มีอิทธิพลอย่างมากต่อ
ขบวนการส่วเดซี (swadeshi) (นั่นคือการไม่ยอมรับสินค้าที่ผลิตจากอังกฤษทุกประเภท) ซึ่งต่อ
มาขบวนการนี้ได้กลายเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการเรียกร้องเอกราชของชาติ เนื่องจากชาว
มุสลิมในรัฐเบงกอลไม่ร่วมมือในการขัดขทางสินค้าอังกฤษ ผลคือเกิดการต่อสู้กันระหว่าง
ชาวฮินดูและชาวมุสลิม ซึ่งสื่อแสดงถึงแนวโน้มที่ยุ่งยากของการเมืองประการหนึ่งในอนาคต แท้
จริงความหวาดวิตกที่ว่าฮินดูจะใช้นโยบายครอบครองโดยใช้ชาวมุสลิมส่วนน้อยเป็นเครื่องมือ ได้มี
ส่วนอันสำคัญที่ทำให้ผู้นำมุสลิมก่อตั้ง Muslim League ขึ้นในปี 1906 ทั้ง ๆ ที่แนวโน้มแสดง
ให้เห็นความแข็งแกร่งของพวกชาตินิยม ซึ่งได้รับแรงกระตุ้นจากการที่ญี่ปุ่นชนะสงครามรัสเซียได้
โกฆะเลก็ยังคงมองเห็นความหวังที่จะได้รับรัฐธรรมนูญจากรัฐบาลอังกฤษโดยปราศจากการใช้วิธี
รุนแรง ซึ่งในปลายปี 1905 พรรคเสรีนิยมในอังกฤษได้รับเลือกตั้ง และได้แต่งตั้ง Lord
Morley เป็นข้าหลวงคนใหม่ของอินเดีย

ในการประชุม I.N.C. ในปี 1906 ดิสคและผู้ที่ใช้วิธีรุนแรง ได้แสดงให้เห็น
ถึงพลังกำลังใหม่ของพวกตนด้วยการแยกตัวออกไปจากโกฆะเล และผู้นำที่ยึดนโยบายล่าถอยกลาง

แต่ความขัดแย้งที่ชัดเจนในเรื่องนี้เกิดขึ้นได้จริง ๆ ก็ในปีต่อมา ในคราวประชุมสมัยวิสามัญของ I.N.C. ในปี 1907 ดิสกได้ใช้ความพยายามที่จะคว้าเอาตำแหน่งประธาน แทนผู้นำชาตินิยมชาวอังกฤษชื่อ Lala Lajpat Rai ซึ่งถูกเนรเทศ รู้สึกไม่พอใจอย่างยิ่งต่อนโยบายที่ลับปรับที่ออกโดยรัฐสภา ผลคือมีการโต้เถียงกันอย่างรุนแรง บ้างสั่งในที่ประชุม ถึงขนาดมีการใช้เก้าอี้และสิ่งต่าง ๆ เป็นอาวุธต่อสู้กัน ความขัดแย้งครั้งนี้นำไปสู่การแบ่งแยก ภายในกลุ่มผู้ที่ยึดมั่นนโยบายใช้วิธีรุนแรง และนำไปสู่การร่างรัฐธรรมนูญใหม่ โดยผู้นำที่ยึดนโยบายสายกลางยังเหลืออยู่ด้วยการใช้วิธีทางรัฐธรรมนูญวิธีเดียวเท่านั้น ในอันที่จะให้ได้มาซึ่งเอกราชของประเทศในที่สุด ความแตกแยกภายใน I.N.C. ยังคงมีสืบติดต่อกันมาจนถึงปี 1916 ในปีนี้ผู้นำที่ใช้วิธีรุนแรง และประธาณที่เห็นด้วยทั้งหลายต่างก็ร่วมมือกันในการคัดค้านอังกฤษด้วยการใช้วิธีรุนแรง ติดต่อกันมาหลายปี อาวุธที่สำคัญของคนเหล่านี้คือระเบิดที่ทำขึ้นเองภายในบ้าน ซึ่งในตอนแรก ๆ มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแต่อย่างใด แต่ภายหลังผู้ที่ไปรับกำรอบรมในปารีส ก็ได้กลับมาสักร่างระเบิดที่มีพลังในการทำลายจริง ๆ ขึ้น อย่างไรก็ตามในปี 1910 รัฐบาลอังกฤษได้ลดแนวโนม้การใช่วิธีรุนแรงนั้นลง ด้วยการจับและตัดสินประหารชีวิตรวมทั้งการลงโทษผู้ที่ชอบใช้วิธีรุนแรงเกือบทั้งหมด รวมทั้งผู้นำคือดิสกด้วย ซึ่งท่านผู้นำนี้ได้รับการกล่าวหาว่าเป็นผู้ยุยงส่งเสริมให้เกิดการใช่วิธีรุนแรง

ขณะเดียวกัน รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศสำหรับอินเดียหรือ Lord Marley และข้าหลวงใหญ่ Lord Minto ต่างก็ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะให้ข้อผ่อนผันบางประการ เป็นการสนองตอบต่อข้อเรียกร้องของผู้นำอินเดียชาตินิยมโดยในปี 1907 Lord Morley ได้แต่งตั้งชาวอินเดีย 2 คน ในสภาอินเดียในลอนดอน ขณะเดียวกัน Lord Minto ก็ได้ปรึกษากับผู้นำชาวอินเดียจากทุกฝ่าย เพื่อหาคำตอบต่อปัญหาที่ว่าวิธีการปฏิรูปเช่นใดที่จะมีประสิทธิภาพที่สุด ในคราวแก้ไขความเดือดร้อนต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ในขณะนั้น หลังจากการแปลงข้อความบางประการ ข้อเสนอนั้นต่าง ๆ ของเขา ก็ได้ถูกตราเป็นบัญญัติ Morley-Minto Reforms (1909) แนวนโยบายนำขึ้นพื้นฐานที่มีอยู่เบื้องหลังการปฏิรูปเหล่านี้ทั้งหมดก็คือการส่งวนอำนาจ

บริหารทุกอย่างให้คงเป็นของรัฐบาลอังกฤษอยู่ ขณะเดียวกันก็ขยายส่วนแบ่งไปยังกลุ่มการเมืองที่สำคัญต่าง ๆ เพื่อให้เป็นเสียงข้างมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในกรณีตัดสินวินิจฉัยสำหรับสภานิติบัญญัติ ทั้งที่เป็นส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ข้อเสนอมของรัฐบาลอังกฤษที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการแต่งตั้งชาวอินเดียอย่างน้อยที่สุด 1 คน ให้มีอำนาจในสภาบริหารทั้งในระดับท้องถิ่นและในส่วนกลาง เน้นหมายถึงการที่อังกฤษได้ผ่อนปรนการผูกขาดอำนาจในการปกครองในการบริหารรัฐ Lord Morley ได้ให้การปฏิเสธเป็นกรณีเฉพาะว่า ข้อเสนอมปรนต่าง ๆ ดังกล่าวไม่ได้หมายถึงความยินยอมในการที่จะให้อินเดียมีรัฐบาลตนเองแบบรัฐสภาในอนาคต และความดังกล่าวจะเป็นเพียงนโยบายทางการเมือง เพื่อหวังผลคือต้องการได้รับเลือกกลับส่วนจากรัฐสภา เป็นประการสำคัญ โดยแท้จริงแล้ว การยอมรับชาวอินเดียเข้าทำงานทั้งในแง่นิติบัญญัติและบริหาร ถือได้ว่าเป็นความก้าวหน้าที่เด่นชัดประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ระบบรัฐบาลแบบอังกฤษ ซึ่งจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางการเมืองในอนาคต

การปฏิรูปเหล่านี้ ได้เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจทางนิติบัญญัติระดับท้องถิ่นที่เป็นชาวอินเดียมีจำนวนมากขึ้น โดยได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่มต่าง ๆ เช่น จากกลุ่มการบริหารระดับตำบล ระดับเทศบาลรวมทั้งทางพาณิชย์กรรม กลุ่มเจ้าของที่ดินและเป็นเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัย ตลอดจนกลุ่มชนที่เป็นชาวมุสลิม แม้ว่ากรรมการนิติบัญญัติส่วนกลาง ซึ่งเพิ่มลมาอีกขึ้นถึง 60 คน จะเป็นชาวอินเดียส่วนมากที่ไม่เป็นข้าราชการ เพราะผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ที่ไม่ใช่ข้าราชการแต่รับเลือกตั้งเข้าไปอีก 27 ที่นั่ง อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติถือว่า ข้าราชการใหญ่ ซึ่งมีอำนาจในการแต่งตั้งลมาอีกส่วนใหญ่ ย่อมจะมีอำนาจโดยตรงต่อลมาอีกสภานิติบัญญัติ เห็นได้ว่าลักษณะการให้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งยังเป็นแบบที่จำกัด และรวบอำนาจอยู่เพราะมีขอบข่ายจำกัดอยู่ที่การเลือกตั้งกรรมการทางนิติบัญญัติส่วนกลาง ซึ่งยังเห็นได้ว่าเป็นสิ่งที่ห่างไกลจากสิทธิการเลือกตั้งตามแบบรัฐธรรมนูญ ถึงกระนั้นสิทธิดังกล่าวก็ได้ยั้งติดค้างแห่งการเมืองในอนาคต ในระบบนี้อย่างชัดเจน

จุดอ่อนแอก็คือการหนึ่ง ในขบวนการปฏิรูปการปกครอง เหล่านี้มีมูลฐานมาจากหลักการที่สำคัญคือ ขณะที่รัฐบาลอังกฤษยอมรับว่าอินเดียให้รับบทบาทเพิ่มมากขึ้นในอำนาจทางนิติบัญญัติ แต่ก็ยังคงสงวนอำนาจการปกครองขั้นสูงสุดไว้ในมือผู้ปกครองชาวอังกฤษอยู่ ถึงแม้ว่าผู้ปกครองที่เป็นชาวอังกฤษมีแนวโน้มที่จะให้ความร่วมมือกับสภานิติบัญญัติมากกว่าหนึ่งครั้ง แต่ท่านเหล่านั้นก็รู้สึกเหมือนถูกบังคับ ให้ใช้อำนาจของพวกเขาในกรณีสร้างความขัดแย้งของตัวเองไม่พอใจระหว่างกรรมการนิติบัญญัติที่เป็นชาวอินเดีย และกระตุ้นให้ชาวอินเดียเหล่านั้นทำการต่อต้านนโยบายรัฐบาลอังกฤษ ตลอดจนการบริหารรัฐในรูปแบบต่าง ๆ ที่พวกเขาไม่สามารถควบคุมได้ อีกอย่างหนึ่งความพยายามที่จะผสมผสานระบบการปกครองที่เป็นเอกราชโดยและแบบที่มีผู้แทน ถือได้ว่าเป็นระบบการเมืองที่ผิดธรรมชาติ และในที่สุดต้องประสบความล้มเหลว และอย่างดีที่สุด ระบบการปกครองดังกล่าวอาจจะถือได้ว่าอยู่ในขั้นเตรียมการระยะหัวเลี้ยวหัวต่อในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

อย่างไรก็ตามในระยะยาว การที่รัฐบาลอังกฤษยอมตามข้อเสนอต่าง ๆ นั้นได้ก่อให้เกิดปัญหาที่หนักหน่วงกว่าเดิม โดยเฉพาะในการปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของสันนิบาตมุสลิมในการที่ต้องแยกผู้ลี้ภัยออกเป็นเอกเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ชนกลุ่มน้อยที่เป็นชาวมุสลิมมีตัวแทนเพียงพอในสภานิติบัญญัติทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับกลาง ข้อเสนอดังกล่าว Lord Morley ยอมรับอย่างไม่พอใจอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในการที่ต้องยอมรับความสำคัญของคำสนาอย่างเป็นทางการ ในฐานะที่เป็นปัจจัยที่แตกต่างขั้นมูลฐานทั้งทางการเมืองและสังคม ซึ่งประเด็นนี้เป็นที่ค้นคว้ากันข้ามกับระบบการปกครองทางตะวันตก เพราะการบริหารรัฐในตะวันตก เป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับคำสนาเลย ไม่มีชาติใดในตะวันตกซึ่งแม้จะมีวัฒนธรรมทางคำสนาฮิวและคำสนาพุทธร่วมอยู่ด้วย แต่ก็ไม่เคยประสบความขัดแย้งทางคำสนาอย่างลึกซึ้ง เช่น ในประเทศอินเดีย ยิ่งกว่านั้นในช่วงนั้น แม้ผู้นำที่ยึดนโยบายสายกลางคือโกมะเล ก็ยอมรับการตัดสินใจครั้งนี้ ด้วยเชื่อว่าจะเป็นวิธีการที่สัมฤทธิ์ผลประการเดียวที่จะมุ่งไว้ซึ่งความยุติธรรมสำหรับชนกลุ่มน้อยที่เป็นชาวมุสลิม แม้โดยข้อเท็จจริง ชาวมุสลิมจะมีที่นั่งในสภานิติบัญญัติมากกว่าจำนวนประชาชนเสียอีกก็ตาม ผลเสียหายที่เกิดจากการตัดสินใจครั้งนี้ ยังไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป จนกระทั่งก้าวมาถึงขั้นที่จะ

วางนโยบายการมีรัฐบาลเป็นของตนเอง และมีกรทำรัฐบาลเก็บในหมู่ชุมชน ตอนนี้ถูกคนจีนเห็น
ได้ว่าสิ่งดังกล่าวเป็นสัญญาณอย่างเด่นชัดที่จะถูกคามเอกราชและเอกราชของอินเดีย

ถึงแม้ว่าโกมะเล และผู้นำที่ยึดนโยบายล่ากลางอื่น ๆ ซึ่งตอนนี้มีลุ่มมากเป็นจำนวน
มากใน I.N.C. แล้วก็ตาม ต่างก็หวังที่จะเห็น Lord Morley ยอมรับข้อเรียกร้องที่มีลักษณะ
ที่ประณีประนอมมากกว่านี้ ท่านเหล่านี้ก็เห็นด้วยกับนโยบายการปฏิรูปต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง แต่ก็
เพียงในชั่วระยะเวลาอันสั้นเท่านั้นเอง แม้แต่นำที่ยึดนโยบายล่ากลางดังกล่าวต่างก็แสดง
ความหวังว่า รัฐบาลควรจะมีขั้นตอนในการปฏิบัติ ที่ให้อิสระเสรีภาพยิ่งกว่าเดิมก่อนที่จะล่ายเกิน
ไป ในปี 1911 รัฐบาลอังกฤษตัดสินใจที่จะเปลี่ยนนโยบายใหม่ ในการแก้ปัญหาความทุกข์ยาก
ต่าง ๆ ของอินเดีย ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความรักที่มีต่อจักรพรรดิอังกฤษ เห็นได้ว่า
เป็นครั้งแรกที่ได้เชิญเชิญพระจักรพรรดิและพระราชินีอังกฤษเสด็จมาอินเดีย และได้สถาปนาพระองค์
เป็นจักรพรรดิ และจักรพรรดินีที่ Grand Durbar ในนครเดลี ท่ามกลางความหรรษาเบิกเกริก
ประชาชนชาวอินเดีย ซึ่งโดยทั่วไปต่างก็ซาบซึ้งในความใหญ่โตหรรษาและบรรยากาศที่ศักดิ์สิทธิ์
ต่างก็ทึ่งโสมมาเป็นจำนวนมากหมื่นเพื่อบรรยายแสดงความจงรักภักดี ขณะเดียวกันเจ้า (มหाराชา)
อินเดียต่าง ๆ ก็ได้รับการยอมรับเป็นกรณีพิเศษถึงสถานภาพของเจ้าอินเดียเหล่านั้น ความสามัคคี
ในบุญคุณของเจ้าอินเดียดังกล่าวได้ปรากฏให้เห็นใน 2-3 ปีต่อมา ในการเข้าร่วมสงครามกับ
อังกฤษในสงครามโลกครั้งที่ 1

ท่าทีที่น่าประทับใจที่รัฐบาลมีต่อชาวอินเดียนั้น ถือว่าเป็นเล่ห์เหลี่ยมหนึ่งส่วนที่สัญญาณที่
อังกฤษจะแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากขั้นมูลฐานของอินเดีย บางทีข้อบิณยอมที่สำคัญที่สุดก็คือ การที่
รัฐบาลอังกฤษเลิกหลักการแบ่งแยกวรรณะเบงกอล ซึ่งได้มีส่วนช่วยให้ชาวอินเดียเกิดความรู้สึกเป็น
ปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลอังกฤษเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันทำให้เกิดความรู้สึกชาตินิยมในเรื่อง เชื้อชาติมาก
ขึ้น การกระทำดังกล่าวเป็นการยับยั้งหรือผ่อนคลายความเชื่องช้าของผู้นำที่ยึดนโยบายรุนแรงที่ฝ
อยู่แต่เดิมว่า ชาวอินเดียจะหวังความยุติธรรมจากผู้ปกครองชาวอังกฤษใด ๆ ไม่ได้โดย การ

เปลี่ยนแปลงอีกอย่างหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นที่พอใจแก่ชาวมลิมมากกว่าชาวอินดู ก็คือการย้ายเมืองหลวงจากกัลกัตตาที่อังกฤษยึดครองอยู่ไปเป็นเดลี ซึ่งก่อนหน้านี้เคยเป็นเมืองหลวงของราชวงศ์โมกุล นอกจากนี้ยังมีการปล่อยนักโทษทางการเมืองจำนวนมากกเว้น ดิสทักรวมทั้งการแบ่งงบประมาณเพื่อส่งเสริมการขยายการศึกษาให้มากขึ้น

ข้ออินยอมเหล่านี้ และนโยบายการปฏิรูป Morley-Minto ทำให้คนทั่วไปยกย่องผู้นำชาตินิยมที่สนับสนุนนโยบายใช้วิธีรุนแรงเห็นว่า รัฐบาลอังกฤษได้ให้ความยุติธรรมแก่อินเดีย และพร้อมที่จะสร้างความก้าวหน้าอย่างมีเหตุผล เพื่อนำประเทศไปสู่จุดมุ่งหมาย ในประการสุดท้ายต้องการมีรัฐบาลปกครองตนเองของอินเดีย ไม่ว่าจะมองในแง่ใดก็ตาม แนวความคิดแบบชาตินิยมของอินเดีย ก็ยังคงจำกัดอยู่ในหมู่ผู้มีการศึกษาเท่านั้น และได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางเพียงในบางเรื่องเท่านั้น เช่น การแบ่งแยกรัฐเบงกอล เป็นต้น จนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 มหาตมะคานธี ได้ทำให้แนวคิดชาตินิยมได้เป็นที่ยอมรับ และทำให้ชาวอินเดียสนับสนุนอย่างกว้างขวาง แต่การที่ประชาชนสนับสนุนเป็นส่วนมากเช่นนั้น ได้ก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องการจัดการให้เป็นระเบียบ และเป็นกรยากในการที่จะทำให้การรณรงค์ขยายต่อไป

การที่ชาวอินเดียให้การสนับสนุนอย่างกระตือรือร้นต่อการเข้าร่วมสงครามกับอังกฤษนั้น มิได้แสดงให้เห็นเฉพาะแต่ความจงรักภักดี ของชาวอินเดียส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำ เจ้าอินเดีย หรือประชาชนทั่วไปเท่านั้น แต่โดยทั่วไปถือว่าเป็นผลที่สำคัญมาจากนโยบายการปฏิรูปและการยอมรับข้อเสนอด่าง ๆ ที่รัฐบาลได้ทำไว้ก่อนหน้าแล้ว ในทันทีที่อินโดอังกฤษก็ถอนทหารทั้งหมด ยกเว้นกองทหารอังกฤษ 15,000 คน ไว้สำหรับเป็นกองกำลังในยุโรป ทั้งนี้โดยไม่ว่าให้เกิดความกระทบกระเทือนแต่อย่างใด นอกจากนี้เจ้าอินเดียองค์สำคัญ ๆ ก็ได้โยกย้ายกองกำลังที่ได้รับการฝึกฝนแบบอังกฤษของตนเป็นไปกองกำลังทางทะเล ในช่วงเวลาต่อมาเจ้าอินเดียเป็นจำนวนมาก ได้ทำการช่วยเหลือรัฐบาลอังกฤษจากเงินคดคลังของตนเอง ในขณะที่พวกมัน ล่ามฮิกส์ภาคินบัญญัติที่เป็นชาวอินเดีย ก็เริ่มมีความเห็นชอบในการที่จะสนับสนุนกองทหารอินเดีย ที่ทำการ

อยู่รบอยู่ในต่างประเทศ ยิ่งกว่านั้นเมื่อเห็นว่าฝ่ายพันธมิตรตะวันตกกำลังจะประลอบความขาดแคลน
รัฐบาลอินเดียจึงได้อนุมัติเงินจำนวน 100 ล้านปอนด์ให้เพื่อสนับสนุน ทั้งนี้โดยเพิ่มหนี้สินของ
ประเทศขึ้นไปอีกถึง 1 ใน 3 ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดความลำบากมากมายในระบบเศรษฐกิจของ
อินเดียในตอนหลังสงครามยุติ การช่วยเหลือในสงครามอีกอย่างหนึ่งของอินเดียนอกเหนือจากที่
กล่าวมาแล้ว คือ การให้การสนับสนุนในเรื่องอาวุธยุทธโปกรณ์ต่าง ๆ ได้ทำให้อุตสาหกรรมการผลิต
อาวุธและอุปกรณ์สงครามขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว เช่น บริษัท Tata Iron and Steel Works
กล่าวกันว่าอินเดียได้ส่งทหารเข้าร่วมสงครามกับอังกฤษถึง 800,000 คน และพลเรือนอีก
400,000 คน จากจำนวนทั้งหมดนี้ 26,000 คน เสียชีวิตอีก 70,000 ได้รับบาดเจ็บ

อย่างไรก็ตาม ชาวอินเดียทุกคนไม่ได้หนีบ่อนการสนับสนุนอันแสดงออกถึงความจงรัก
ภักดีต่ออังกฤษโดยไม่มีเงื่อนไข และขณะที่สงครามดำเนินไปโดยสร้างความสูญเสียให้อินเดีย
อย่างหนัก โดยเฉพาะในความปรายภัยของอังกฤษในเมโสโปเตเมียในปี 1916 ล่ามฮิก I.N.C
ต่างก็ไม่หยุดนิ่ง ได้ทำการเรียกร้องให้อินเดียมีรัฐบาลเป็นของตนเองโดยรับตัวน ทั้งนี้เพื่อเป็น
รางวัลแก่อินเดียที่สนับสนุนและภักดีต่ออังกฤษ ยิ่งกว่านั้นก่อนสงคราม Har Dayal ได้ตั้งกองกำลัง
เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลอังกฤษขึ้น ซึ่งเรียกว่า Ghadr Conspiracy ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกฮิกส์ใน
รัฐปัญจาบ และชาวอินเดียที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา สำหรับ Har Dayal ครั้งหนึ่งเคย
เป็นผู้บรรยายวิชาปรัชญาในมหาวิทยาลัย Stanford ในหนังสือพิมพ์ Ghadr (กภู) ซึ่งเขา
ตั้งขึ้นในปลายปี 1913 หนังสือพิมพ์ดังกล่าวกระตุ้นให้ชาวอินเดียเกิดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อ
ชาวอังกฤษ เขาได้ปิดโปสเตอร์ซึ่งมีใจความว่า "ต้องการทหารที่มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว เพื่อ
ก่อการกบฏในอินเดีย สิ่งที่จะจ่ายให้คือความตาย รางวัลคือมรดกกรรมเพื่อมาตุภูมิ ปาเนนิคคือ
อิสระเสรีภาพ ลมรภูมิคือประเทศอินเดีย" Har Dayal ได้เล็ดลอดออกจากสหรัฐอเมริกา ได้
เข้าร่วมในกองกำลังทหารอินเดีย ในหน่วยกองพลเยอรมัน พวกทหารของเขาทั้งในสหรัฐอเมริกา
และอินเดีย ต่างก็ทำการเร่งเร้าให้มีการกบฏ และเมื่อกลับมาถึงอินเดียได้มีผู้เข้าร่วมเป็นคณะ
ปฏิวัติถึง 8,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวฮิกส์ การกบฏซึ่งวางแผนจะก่อการขึ้นในเดือนธันวาคมปี

ค.ศ.1915 ได้ถูกอังกฤษค้นพบและทำการปราบปรามความพยายามที่ประลอบความล้มเหลวครั้งที่ไม่ได้ทำให้แผนงานต่าง ๆ ล้มลุ้ตลงไปด้วย แม้ว่าผู้ก่อการกบฏเหล่านั้นจะไม่ประลอบความล้มสำเร็จก็ตาม พื้นที่ ๆ มีอันตรายและมีปัญหายุ่งยากอีกแห่งหนึ่ง เริ่มก่อตัวขึ้นมาจากภาคตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นที่อยู่ของพวกรักชาติมุสลิม คนเหล่านี้ต่างไม่พอใจในสภาพสงครามระหว่างอังกฤษและลู่ต่าน Ottoman และกาหลิบ จึงได้พยายามที่จะก่อสงครามซึ่งเป็นสงครามศักดิ์สิทธิ์ เพื่อต่อต้านอังกฤษในอินเดียขึ้นในหมู่ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในเขตชายแดนและชาวอาฟกานิสถาน แม้ว่ากำลังทหารบางกลุ่มจะประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน แต่ก็ไม่ได้ยึดครองดินแดนแห่งใดเลย เพราะว่ามีผู้นำของอาฟกานิสถาน ยังคงมีความรักต่ออย่างเหนียวแน่นต่อรัฐบาลอังกฤษ แม้กระทั่งในการเผชิญหน้ากับการยกยอขององค์การสนับสนุนโดยฝ่ายเยอรมัน

ความพยายามอย่างไม่หยุดยั้งของ I.N.C. เกิดขึ้นด้วยสาเหตุต่าง ๆ ซึ่งได้รับการสนับสนุนอันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางการเมืองในช่วงสงครามที่ผ่านมา ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า รัฐบาลอังกฤษยังคงไม่เต็มใจที่จะยอมรับถึงความจงรักภักดีของอินเดีย ที่แสดงออกให้เห็นอย่างเด่นชัดในการช่วยเหลือในสงครามครั้งที่แล้ว และในขณะที่เดียวกันก็ไม่ยินยอมบายจุดหน้า แต่ประการใดในการที่จะส่งเสริมให้อินเดียมีเอกราชของตนเอง ตอนนี้นำเป็นจำนวนมากต่างก็เชื่อว่า ผู้นำทางทหารของอังกฤษเป็นผู้ที่ไม่มีความมีธรรม และได้ใช้กำลังทหารของอินเดียตลอดจนแรงงานและยุทธโภภรณ์ต่าง ๆ ของอินเดีย เพื่อผลทางสงครามที่ลึกลับและไม่พึงปรารถนา นอกจากนี้ สงครามยังได้แสดงออกให้เห็นถึงความอ่อนแอภายในแห่งอารยธรรมในยุโรป ทั้งยังทำให้ชาวอินเดียเป็นจำนวนมาก หมดความเคารพเชื่อมั่นที่เคยมีอยู่ในอารยธรรมโพ้นทะเล และกลับมาตระหนักถึงคุณค่าอันสูงส่งแห่งอารยธรรมของตน นโยบายการปกครองที่อังกฤษใช้ในการปกครองอินเดีย เริ่มได้รับการดูแล ในขณะนี้ได้เกิดเหตุการณ์ขึ้น 2 ประการ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงผู้นำและการเปลี่ยนแปลงทิศทางแห่งนโยบายของ I.N.C. ประการแรกในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1914 ดิสก ได้รับการปลดปล่อยจากคุกหลังจากถูกกักขังเป็นเวลานานถึง 6 ปี และด้วยความพยายามที่จะหาแนวร่วมและการยอมรับใน I.N.C. คือการสนับสนุนความพยายาม

ในการทำลายล้าง และขณะเดียวกันก็ปฏิเสธการใช้อำนาจในอินเดียนั้นที่จะได้มาซึ่งรัฐบาลปกครองตนเอง ประการที่สอง โทมัส เบล ผู้ซึ่งเป็นปรปักษ์คนสำคัญและเป็นผู้คุมเสียงข้างมากในหมู่ผู้สนับสนุนนโยบายล่าถอยกลางได้สิ้นชีวิตลงในปลายปี 1915 มีอายุเพียง 49 ปีเท่านั้น ดังนั้นดิสก์พร้อมด้วยผู้สนับสนุนของเขาจึงได้กลับเข้าเป็นสมาชิกใน I.N.C. ตามเดิม และเกือบจะทันทีที่เห็นใจเขาก็ได้แสดงความสามารถเก่า ๆ ให้ปรากฏด้วยการตั้ง Home Rule League ขึ้นในตอนก่อนยุบเลิกสังกราม ซึ่งส่งเสริมให้มีเอกราชเป็นของชาวอินเดียนเอง ในเวลาไม่นานนัก ความพยายามของท่านก็ได้รับการร่วมมือจาก Annie Besant ซึ่งได้ตั้ง Home Rule League ขึ้นในสหราชอาณาจักร ทั้ง 2 ได้รับการสนับสนุนจากชนชั้นกลางอย่างรวดเร็ว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงภาวะที่คอทอนไม่ได้ดีไปของชาวอินเดียนส่วนใหญ่ ในการดำเนินนโยบายล่าถอยกลางที่ค่อยเป็นค่อยไปของผู้เฒ่าในการประชุมสามัญที่ Lucknow ในปลายปี 1916 ดิสก์ไม่เพียงแต่ได้เสียงข้างมากเป็นผู้เฒ่าใน I.N.C. เท่านั้น แต่ยังมีพันธมิตรมุสลิมเข้ามาช่วยด้วย โดยถ่อมตนตามคำเรียกร้องของมุสลิมที่ต้องการให้แยกผู้ลัทธิรับเลือกตั้งออกเป็น 2 ฝ่าย นับได้ว่าเป็นเรื่องที่น่าแปลกใจอย่างแท้จริงที่นักการเมืองชั้นนำของอินดู คือ ดิสก์ผู้ซึ่งไม่ศรัทธาในความยุติธรรมของอังกฤษ แต่ได้มาถ่อมตนให้ตามคำเรียกร้องของฝ่ายมุสลิม ซึ่งก่อนหน้านี้ท่านเองก็ประมาณ เห็นได้ชัดว่าการถูกจำกัดและมีความมากขึ้น ทำให้อารมณ์รุนแรงแบบการใช้อำนาจทางทหารลดน้อยลง และขณะเดียวกันก็ได้แสดงให้เห็นถึง ความเป็นผู้มีวิจรรณญาณในการตัดสินใจที่ยั่งยืน ซึ่งคุณลัทธิดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นำชาวอินเดียนทุกคน อย่างไรก็ตาม ภายในเวลา 2-3 ปีที่ดิสก์ได้กลายมาเป็นผู้นำที่เด่นคนใหม่ ในหมู่ผู้รักชาติอินเดียน คือการใช้นโยบายล่าถอยกลางแบบใหม่นั้น ได้พิสูจน์ว่าเป็นสิ่งที่จะทำลายตัวท่านเอง ความสำเร็จต่าง ๆ ของดิสก์ ในระหว่าง 2-3 ปีที่แล้วในฐานะผู้เฒ่า แม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนค่อนข้างมาก แต่ความสำเร็จดังกล่าวก็มีส่วนทำลายความล้าสมัยของผู้รักชาติที่ยึดนโยบายล่าถอยกลางใน I.N.C. และทำลายนโยบายการเรียกร้องเอกราชแบบอหิงสาของผู้เฒ่าอีกท่านหนึ่งคือมหาตมะคานธี แนวนโยบายต่าง ๆ ของคานธี จะได้รับความกระทบกระเทือนอย่างหนักถ้าไม่ล้ำช้ากว่านี้ และขบวนการปฏิวัติของอินเดียนก็จะเปลี่ยนทิศทางใหม่วันเดียวแต่จะมีการเตรียม และการดัดแปลงนโยบายเสียใหม่

ที่ Lucknow ความสามารถของดิลลิกไม่เพียงแต่จะทำให้บรรลุถึงความร่วมมือ
ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ระหว่าง I.N.C. และ Muslim League ที่ตั้งบนฐานแห่งความกลัว
สำหรับผู้นำมุสลิมเท่านั้น แต่ยังทำให้ทั้ง I.N.C. และ Muslim League เห็นด้วยในการที่จะ
ร่วมประกาศเอกราชในทันทีทันใดสำหรับอินเดียทั้งประเทศ ดิลลิกได้ทำลายเสียงข้างมากของ
ผู้นำ ที่ยึดนโยบายล่าถอยกลางและใน I.N.C. ทั้งหมด และได้เปลี่ยนไปเป็นเครื่องมือเพื่อ
นโยบายรักชาติที่มีฐานกำลังทางทหารอย่างเหมาะสม ตอนนี้อย่างเหลืออยู่เป็นเอกสภกษณ์พิเศษ
ก็คือ คานธียังสามารถได้รับการสนับสนุนอย่างท่วมท้นในการดำเนินนโยบายเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย
ของ I.N.C. ขณะเดียวกันลัทธิที่ยึดนโยบายล่าถอยกลางจำนวนมากซึ่งเป็นผู้ที่เชื่อมั่นในหลัก
วิธีพัฒนาการทางการเมืองของโกมลและ เป็นพวกที่พอใจกับนโยบายใหม่ ๆ ของอังกฤษได้
ถอนตัวออกมา และในเดือนกันยายน ค.ศ.1918 ก็ได้ตั้ง Liberal Party ขึ้น เพื่อสนับสนุน
นโยบายของอังกฤษ ตอนนี้อย่างทางการเมืองในอินเดียภายใต้การนำของ I.N.C. ซึ่งยึด
นโยบายการปฏิวัติกำลังก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง

12.2 มหาตมะคานธีและขบวนการลัทธิชาตินิยมครั้งแรก (1917-1924)

ในปี 1917 ได้มีเหตุการณ์ระหว่างประเทศที่สำคัญหลายประการ และเหตุการณ์
ต่าง ๆ ในสหราชอาณาจักร ซึ่งต่างก็มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อนโยบายชาตินิยมของอินเดีย
ถึงแม้ว่าประเทศพันธมิตรต่าง ๆ จะยืนยันอยู่เสมอว่า พวกเขากำลังต่อสู้เพื่ออิทัภพว้ซึ่งระบบ
การปกครองแบบประชาธิปไตย และสิทธิในการปกครองตนเองของคนในชาติ แต่การปราบปราม
กบฏไอริชในปี 1916 ได้ทำให้ชาวอินเดียสงสัยมากยิ่งขึ้นว่ารัฐบาลสหราชอาณาจักรจะมีความ
ซื่อตรงเพียงใด ยิ่งกว่านั้นสิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษสำหรับดิลลิก และ I.N.C. คือ ประเด็นที่ 14
แห่งสารประกาศของ Woodrow Wilson ในปี 1917 ที่แสดงถึงการยึดมั่นในหลักการสากล
ในการส่งเสริมระบบการปกครองตนเอง I.N.C. ได้ยึดนโยบายหลักที่ขอรธรรมของตน ที่
รัฐบาลอังกฤษไม่ให้เกิดการสนับสนุน และขณะเดียวกันก็ได้ประกาศหลักการนี้ให้แพร่หลายไปทั่ว

ประเทศ ขณะเดียวกันรัฐบาลอังกฤษก็ยัง สงสัยใจที่จะตระหนักถึงคำเรียกร้องของอินเดีย รัฐมนตรีต่างประเทศคนใหม่สำหรับอินเดียคือ Edwin Samuel Montagu เป็นทนายทางการเมืองของ Lord Morley ได้ประกาศในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1917 ว่า "นโยบายระยะยาวของอังกฤษได้เรียกร้องให้มีการเพิ่มความร่วมมือกับชาวอินเดีย ในเรื่องการบริหารในทุกระดับ และในด้านการพัฒนาแนวนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้มีเอกราชเป็นของตนเอง แต่ทั้งนี้ต้องตระหนักความรับผิดชอบของรัฐบาลกลาง ในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งแห่งสหราชอาณาจักร" แถลงการณ์ที่เป็นลักษณะอนุรักษนิยมนี้ได้รับการขัดขวางไว้ แต่ Montagu เองก็ได้แสดงความตั้งใจของตนในการที่จะใช้นโยบายการปฏิรูปแบบใหม่ และได้เดินทางไปยังประเทศอินเดียในปลายปี 1917 เพื่อปรึกษาหารือกับข้าหลวงใหญ่คือ Lord Chelmsford ผลที่ออกมาในปี 1918 คือ Montagu-Chelmsford Report ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ๆ หลายประการ และในปี 1919 ได้ปรากฏออกมาเป็น Montagu-Chelmsford Reforms ในที่สุดการปฏิวัติใหญ่รัสเซียในปี 1917 ได้ปรากฏผลที่ไม่น่าพอใจ ซึ่งก่อให้เกิดทั้งความหวังและความหวาดกลัว และให้ข้อคิดว่าในอนาคตอันใกล้ ชาวโลกจะได้เป็นประจักษ์พยานถึงการเปลี่ยนแปลงที่ร้ายแรงขึ้น ๆ ในส่วนอื่น ๆ ของโลกเช่นเดียวกับที่เกิดในรัสเซีย เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองในรอบปี 1917 นี้ทั้งหมดได้มีส่วนเพิ่มแรงเร่งเร้าในกระบวนการชาตินิยมในอินเดีย ภายใต้การนำของติลคัตตีร์วดียิ่งขึ้น แต่ผลที่เกิดขึ้นในปีต่อมา ก็ยังไม่อยู่ในขั้นตอนที่ชาวอินเดียส่วนใหญ่คาดหวังไว้

นโยบายปฏิรูป Montagu-Chelmsford ประสบความล้มเหลวในการตอบสนองตามคำเรียกร้องของ Home Rule League ในการให้มีความรับผิดชอบในการมีเอกราชเป็นของอินเดีย และต่อมาในสมัยประชุมลอมบาร์ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1918 ลัมาชิก I.N.C. ประกาศว่า เป็นนโยบายที่ไม่เหมาะสม นอกจากนั้นผลการประชุมยังได้มีข้อเสนอเรียกร้องให้รัฐบาลอังกฤษปล่อยนักโทษทางการเมือง และให้ยอมรับหลักการการบริหารรัฐอย่างอิสระแก่ชาวอินเดีย ในที่สุดด้วยคำเสนอแนะของคณะกรรมการ Rowlatt ให้ยืดเวลาอำนาจของรัฐบาลออกไป ในขั้นที่จะคุมขังนักโทษทางการเมืองออกไปโดยไม่มีกำหนด และโดยไม่มีคำสั่ง

ฟ้องศาล วิธีการดังกล่าวได้รับการประณามว่าเป็นสิ่งที่ไม่ยุติธรรม และเป็นการทำลายสิทธิเสรีภาพ
ขณะเดียวกันการประชุมของ Muslim League ได้ออกแถลงการณ์คำเรียกร้องคล้ายคลึงกัน
และยิ่งกว่านั้นยังเรียกร้องให้รัฐบาลอังกฤษสนับสนุนผู้ต่อต้านแห่งตุรกีให้เป็นผู้นำของอิสลาม

ข้อเรียกร้องทางการเมืองของ I.N.C. และสันนิบาตมุสลิม (Muslim League)
ได้รับการสนับสนุนโดยอ้อมจากประชาชนอย่างมากมาย ซึ่งกำลังตกอยู่ในภาวะความลำบากทาง
เศรษฐกิจในช่วงท้าย ๆ ของสงคราม เพราะการที่ต้องส่งข้าวเป็นจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมาก
ได้ไปยังพื้นที่ที่เกิดสงครามตามส่วนต่าง ๆ ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อในสินค้าประเภทอาหาร
สินค้าประเภทอื่น ๆ รวมทั้งการบริการ นอกจากนี้ยังทำให้อินเดียต้องขาดแคลนสินค้าที่จำเป็น
ต้องกักตุนไว้เพื่อป้องกันในกรณีที่เกิดภาวะฝนแล้ง อันจะส่งผลเป็นความล้มเหลวทางเกษตรกรรม
ในปี 1918 ได้เกิดภาวะอดอยากอย่างร้ายแรงในส่วนต่าง ๆ ของอินเดีย ซึ่งรัฐบาลมิได้ตระ-
เตรียมเผชิญปัญหาไว้ก่อน นอกจากปัญหาความอดอยากแล้ว ชาวอินเดียยังเผชิญกับมรดกรรมที่มี
อัตราสูงชันมากจนผิดปกติ ซึ่งเกิดจากโรคไข้หวัดใหญ่ระบาดในอินเดียระหว่าง ค.ศ. 1918-1919
ได้มีรายงานประเมินข่าวที่ไม่ละเอียดแจ้งว่า ชาวอินเดียกว่า 5 ล้านคนได้เสียชีวิตไปทั้ง ๆ ที่
มีผู้ตายเป็นจำนวนมากอันเนื่องมาจากโรคระบาด และสถานการณ์สืบสืบอุปถัมภ์แล้วก็ตาม ราคา
อาหารยังแพงอยู่ และโดยแท้จริงแล้วค่าครองชีพทั่ว ๆ ไป ก็ยังสูงชันอยู่เรื่อย ๆ ระหว่างสงคราม
ได้มีชาวอินเดียบางพวกได้ทำการประท้วงผลประโยชน์ต่าง ๆ แต่ขณะเดียวกันชาวอินเดียส่วนใหญ่
ก็เผชิญกับความทุกข์ยากยิ่งขึ้น และแม้ในช่วงหลังสงครามแล้ว การบรรเทาที่สืบพาสักยังไม่ปรากฏ
ความไม่พอใจได้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จนก่อให้เกิดความวุ่นวาย เหมือนหนึ่งประเทศชาติผู้นำ แม้
กระนั้นชนชั้นผู้นำทั้งใน I.N.C. และ Muslim League กลับแยกกันเป็น 2 ฝ่าย ทำให้ความ
ร่วมมือในการแก้ปัญหาของประเทศชาติประสิทธิภาพไป จนกระทั่งเมื่อท่านมหาตมะคานธี ได้
สร้างความสำเร็จครั้งรวมผู้นำทั้ง 2 ฝ่าย เข้าด้วยกัน โดยให้ทุกคนตระหนักถึงจุดมุ่งหมายร่วมกัน ใน
การขับไล่รัฐบาลอังกฤษออกไป เพราะไม่สามารถปกครองให้สอดคล้องกับคุณค่าทางขนบธรรมเนียมนิยม
ประเพณีของอินเดีย และไม่สอดคล้องกับคุณค่าอันสูงส่งแห่งอารยธรรมของชาติ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า

ในช่วงระยะเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อนั้น มหาตมะคานธีคือรัฐบุรุษที่มีความสามารถเป็นเยี่ยม ที่รวมผู้นำฝ่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกัน คือผู้นำหัวสมัยใหม่ ผู้นำที่มีตนโยบายสายกลาง ผู้นำที่เป็นพวกอนุรักษนิยม และแม่พวกมุสลิม

ความเป็นผู้นำที่มีเอกลักษณะพิเศษ อย่างน้อยที่สุดก็เป็นคนกลุ่มคนหนึ่ง แต่ก็มีบทบาทที่สำคัญยิ่ง อย่างยากที่จะคิดว่าเป็นได้ คานธีเป็นลูกชายคนเล็กที่สุดของครอบครัวไวศย มากกว่าที่จะเป็นพราหมณ์ ซึ่งตระกูลของท่าน เคยได้รับตำแหน่งเสนาบดีในรัฐคุชราตติดต่อกันมาหลายชั่วอายุคน คานธีเป็นเด็กอ่อนแอ แต่มีแวบส่องสว่าง ได้รับอิทธิพลทางคำสอนฮินดูอย่างเต็มตัวลึกซึ้ง โดยมีมารดาของตนเป็นตัวอย่าง เพียง อายุได้ 18 ปี ก็ได้เป็นทั้งลำมีและบิดา และถูกส่งไปเรียนกฎหมายที่อังกฤษตามสาขิง เพื่อเป็นการเตรียมรอยตามบิดาและปู่ของตนเอง ในช่วงเวลา 3 ปี นอกจากจะเรียนกฎหมายสำเร็จแล้ว คานธียังได้มีโอกาสเรียนรู้อะไรสักอย่างที่สำคัญอื่น ๆ อีก ประการแรก เทววิทยา ชาวอังกฤษได้นแนะนำให้รู้จักคัมภีร์ภควัตศดาศาสนาฉบับแปลโดย Sir Edwin Arnold ซึ่งกล่าวถึงที่คณะและเรื่องชีวิตในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อคนอื่นโดยไม่เห็นแก่ตัว ทั้งสองนี้ทำให้คานธีรู้สึกประทับใจมาก ประการที่สอง ด้วยความอยากรู้ อยากเห็นตามธรรมเนียมชาติทำให้คานธีเข้าไปร่วมในพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์ และได้มีโอกาสฟังคำเทศน์ของคำสอนจารย์ผู้มีชื่อเสียงที่สุดในช่วงนั้น และต่อมาก็ได้ศึกษาคำสอนของพระเยซูในคัมภีร์ New Testament ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจแก่ท่านมาก ซึ่งได้ปรากฏให้เห็นในสุนทรพจน์และงานเขียนต่าง ๆ ของท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ที่เป็นหลักคำสอนที่สั่งเสริมถึงลาในที่สุดหลังจากได้แก้ไขปัญหาในเรื่องการปรับตัวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในต่างประเทศทั้งหมดแล้ว คานธีรู้สึกมีความเคารพอย่างมากในความเป็นอยู่แบบง่าย ๆ และการมีน้ำใจกว้างขวางของอังกฤษ ซึ่งเป็นการเข้าถึงความเข้าใจดีที่ท่านมีอยู่ แต่ภายหลังทำให้ท่านหมดศรัทธาในความยุติธรรมของอังกฤษ

เมื่อกลับมายังอินเดีย คานธีพยายามตั้งสำนักทนายความในรัฐคุชราตมาดูแลคดีของ
ตนเอง แต่ก็ประสบความล้มเหลว เนื่องจากลักษณะต่างๆที่ผิดนโยบาย และเสียงที่ไม่ให้ท้าย
ทำให้การว่าความในศาลดำเนินไปด้วยการขาดความมั่นใจ แต่อาชีพของท่านได้รับการช่วยเหลือ
ไว้ โดยพ่อค้ามุสลิมชาวคุชราตคนหนึ่ง ผู้ซึ่งมอบหมายคดีที่ลึกลับซับซ้อนคดีหนึ่งในแอฟริกาใต้ให้
ทั้ง ๆ ที่ดำเนินตนเองเป็นผู้ดีอังกฤษอยู่ แต่คานธีก็รู้สึกละเคืองใจอย่างมากต่อการปฏิบัติอย่างกดขี่
ทารุณที่ท่านได้เห็นในแอฟริกาใต้ และต่อมาจึงได้อุทิศตนเองในการจัดตั้งชุมชนกรรมกรอินเดียขึ้น
นอกเหนือจากการตั้งสำนักทนายความ ในปี 1897 ท่านเดินทางกลับมายังอินเดีย เพื่อแสวงหา
กำลังสนับสนุน และทำการติดต่ออย่างใกล้ชิดกับผู้นำชาตินิยมจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
กับโกมะเล ซึ่งคานธียอมรับว่าตัวเองเป็นศิษย์ในทางการเมือง เมื่อเดินทางกลับไปยังแอฟริกาใต้
อีกครั้งหนึ่ง คานธีได้อุทิศตนเองให้กับการต่อสู้ นโยบายการแบ่งแยกเชื้อชาติที่มีอยู่อย่างเข้มข้น
ในขณะนั้น ในการใช้วิธีใหม่ ซึ่งเรียกว่าการไม่ร่วมมือแบบอหิงสา (Non violence Non
cooperation)

วิธีการแบบใหม่มี ลักษณะเป็นแบบการปฏิบัติการในแง่ลบมากกว่าในแง่บวก ได้
รับแรงบันดาลใจจากความเชื่อมั่นของคานธีเองที่ อยู่ในคัมภีร์ New Testament และ
ภควัตคิดที่ว่า การที่จะเอาชนะความชั่วร้าย และความอยุติธรรมมีอยู่วิธิต่างเดียว นั่นคือ การ
ไม่ใช่กำลังทางร่างกาย แต่ใช้ธรรมเป็นพลัง (สัตยาคราะห์) วิธีการยืนหยัดอยู่บนความจริง
ที่ปราศจากวิธีล่อ (การเบียดเบียน) ซึ่งสอดคล้องกับคำนิยามทางวัฒนธรรมอินเดียโบราณ
และเรียกร้องให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์ กล้าหาญเสียยิ่งกว่ายิ่งกว่าวิธีการทหารนั้น
คานธีเชื่อว่าจะช่วยปลุกชาวอังกฤษตื่นตัวตระหนักถึงความผิดพลาดต่าง ๆ ของตนเองที่มีอยู่ทั้ง
ในแอฟริกาใต้และทั้งในอินเดีย อย่างน้อยที่สุดในตอนแรกเราไม่อาจจะกล่าวได้ว่าคานธีเป็น
คนหัวรุนแรงหรือเป็นคนถือนโยบายสุด แต่เมื่อชัยชนะถึงวิธีการที่เดิมไปด้วยความฉีกกว้าง
ที่ตนเองได้เคยประสบมาในอังกฤษนั้น ทำให้คานธีหมดความเชื่อมั่นในรัฐบาลอังกฤษในการ
เรียกร้องให้ได้มาซึ่ง เอกราชของชาติ แท้จริงคานธีได้แลงถึงความจริงรักภักดีต่อรัฐบาลอังกฤษ

ภาพคนจีนที่ซื้อแบบสัทยาเคราะห์ในแอฟริกาใต้

การถ่ายภาพคู่กับ กัสซัวร์ ผู้ภรรยา เมื่อตอนกลับจากแอฟริกาใต้ใหม่ ๆ

ในการทำงานในหน่วยงานต่างประเทศซึ่งในสงครามปัวและสงครามโลกครั้งที่ 1
การสงครามที่ทำงานช่วยบรรเทาทุกข์กับสงครามเข้าเป็นทหาร และจากผลงานก็ได้รับรางวัลด้วย

ขบวนการไม่ร่วมมือ โดยใช้วิธีอหิงสา (nonviolence) ที่ประสบผลสำเร็จใน
แอฟริกาใต้ นั้น เป็นความสำเร็จของคานธีที่ประยุกต์ใช้มาตรการที่เป็นขั้นตอนต่าง ๆ ในการ
เรียกร้องประชาธิปไตย และในการกระตุ้นผู้มีอำนาจในรัฐบาลให้ตระหนักถึงข้อเท็จจริง วิธีการ
ขั้นแรกคือวิธีการฮาลต์ (Hartal) ซึ่งถือเป็นการประท้วงความอหิงสากับตนเอง ในวันนั้นชาวอินเดีย
จะหยุดทำงานและไปร่วมชุมนุมกัน ทั้งนี้เพื่อจะได้เรียนรู้ถึงความเค่งอหิงสากับตนเอง ขณะเดียวกันก็
จะได้รับการอบรมในหลักการอหิงสากับผู้อื่นด้วย มาตรการขั้นที่ 2 ซึ่งเป็นการต่อต้านความอยุติธรรม
คานธีได้ขอให้ชาวอินเดียประท้วงกิจการเดินรถไฟ ด้วยการนอนขวางเส้นทางรถไฟหลายต่าง ๆ
เมื่อมาตรการเหล่านี้ประสบความสำเร็จแล้วจึงดำเนินมาตรการขั้นที่ 3 ซึ่งให้ใช้วิธีคัดค้านสินค้าชุกชนิด
ที่เป็นของชาวอังกฤษ และวิธีการขั้นสุดท้ายก็คือการไม่ยอมเชื่อฟังกฎหมายของรัฐด้วยการไม่ยอม
เสียภาษีตามที่เรียกร้อง เพื่อให้มาตรการดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล คานธีเองได้เลิกการแต่งตัวแบบ
ชาวอังกฤษ และหันมาใช้เสื้อผ้าแบบง่าย ๆ ของชาวพื้นบ้าน และเพื่อให้ได้รับความนิยมนกว้าง
ยิ่งขึ้น คานธีได้ประยุกต์ใช้วิธีของนักพรต ด้วยการปฏิบัติตนเป็นพรหมจารี และอุทิศเวลาอย่าง
น้อยหนึ่งวันในหนึ่งสัปดาห์ เพื่อสวดมนต์และอดอาหาร ด้วยมาตรการดังกล่าวทั้งหมดนี้ คานธีก็
ได้คำสัญญาที่พร้อมจะปฏิบัติตามคำสั่งของท่านในอันที่จะให้ได้อะไรซึ่งเอกราช อนึ่ง
คานธีได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเป็นรัฐบุรุษ โดยนโยบายพร้อมที่จะยอมรับหลักการ
ประชาธิปไตยพร้อมกับฝ่ายรัฐบาลในทุกประเด็นที่ท่านเรียกร้อง ทั้งหมดนี้คือผลของการแรงค้ำของ
ขบวนการสัตยาเคราะห์ครั้งแรก เริ่มคือในปี 1913-1914 ซึ่งทำให้สถานการณ์การกดขี่ชาว
อินเดียโดยชาวอังกฤษในแอฟริกาใต้มีอันคลายลง

ด้วยความสำเร็จนี้คานธีได้เดินทางไปยังประเทศอังกฤษ แต่เนื่องจากสุขภาพ
เสื่อมโทรม จึงต้องเดินทางกลับอินเดียปี 1915 เท่านั้นซึ่งลัทธิของคานธีคนหนึ่งคือโทษะเล

ได้แนะนำให้คานธีปลีกตัวออกจากกิจกรรมการเมืองอย่างน้อยที่สุดหนึ่งปี เพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำดังกล่าว คานธีได้ตั้งอาศรมขึ้น ซึ่งในที่นี้คานธีและเพื่อนชาวอินเดียที่สนใจในขบวนการต่างๆ ก็ส่งโศลกมาช่วยในการศึกษาหลักการของสัตยาเคราะห์ และทำการวิเคราะห์ว่าหลักการต่างๆ ดังกล่าวนั้น จะประยุกต์มาใช้ในการแก้ปัญหาของประเทศได้อย่างไร ชุมนุมความตั้งใจมุ่งไปที่ความไร้ประสิทธิภาพทางสังคมและทางเศรษฐกิจของมหาชนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคนยากจน รวมทั้งชนชั้นผู้นำที่อยู่ในวรรณะสูง เช่น เนห์รู ซึ่งก่อนหน้านี้ได้พยายามหลีกเลี่ยงการติดต่อกับประชาชน แต่ตอนนี้เริ่มเข้ามาสนใจกับสภาพการณ์ที่เลวร้ายต่างๆ ของเพื่อนร่วมชาติ และยังได้ชักชวนให้ประชาชนร่วมมือกันในการที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งทำที่ดังกล่าวนี้ปรากฏในการรณรงค์เพื่อฎีเอกราช อย่างไรก็ตามมรดกกรรมของโกฆะเล ในปลายปี 1915 ได้มีส่วนทำให้คานธีหันกลับเข้ามาจับบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น จะแก้ไขได้ด้วยวิธีสัตยาเคราะห์ก็ตาม แต่วิธีการของคานธีได้พิสูจน์ให้ประจักษ์ทั่วประเทศอินเดียว่าเป็นวิธีการที่ล้มฤทธิ์ผล ในการที่จะต่อต้านไปยังความอยุติธรรมต่างๆ ในสังคม นอกจากนี้ประเด็นนี้ยังถือได้ว่าเป็นขั้นเตรียมการที่สำคัญ ในการที่จะทำให้คานธีได้เล่นบทบาทการเป็นผู้เฝ้าได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ความสนใจส่วนใหญ่ของคานธีอยู่ที่การแก้ไขความอยุติธรรมในทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งวิธีการสัตยาเคราะห์ก็มีจุดมุ่งหมายที่จะเกี่ยวข้องกันกับปัญหาดังกล่าวนี้ แม้กระนั้นคานธีก็ไม่ได้แสดงตัวอย่างเปิดเผยในแง่การจับบทบาททางการเมือง ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าท่านเป็นผู้เฝ้าที่พยายามยึดนโยบายสายกลางเช่นเดียวกับผู้นำอื่น ๆ ทั้งที่จริงการที่คานธีเน้นความแข็งแกร่งทางด้านจิตวิญญาณ ซึ่งมีหลักการที่สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีของอินเดีย และถือว่าเรื่องการเมืองเป็นเรื่องที่รองลงมา นั้น ถ้าวิเคราะห์ให้ตลอดแล้ว มีทั้งผลดีและผลเสีย โดยเฉพาะในแง่การเรียกร้องเพื่อเอกราช ก็ย่อมช่วยให้เห็นถึงความลุ่มลึกความศรัทธาในรัฐบาลอังกฤษ ด้วยมีความเชื่อมั่นส่วนตัวว่า ตนเองสามารถจะเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของชาวอินเดีย และก่อให้เกิดการต่อสู้ด้วยการใช้วิธีหรือวิธีสงบกับรัฐบาลอังกฤษได้ ทำที่ที่เปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากความอยุติธรรมต่างๆ ที่รัฐบาลอังกฤษได้ตอบสนองความร่วมมือของชาวอินเดีย หลังสงครามโลกครั้งที่ 1

ภายใต้สถานการณ์อื่น ๆ นอกจากนี้อาจจะกล่าวได้ว่าบางทีอาจไม่ได้รับการชักชวนให้ร่วมขบวนการกับพวกผู้นำชาตินิยม ดังนั้นรัฐบาลอังกฤษจึงจะตำหนิใครไม่ได้ นอกจากตนเอง ในการที่ทำให้รัฐบุรุษคนสำคัญท่านนี้ได้มีบทบาททางการเมืองอย่างกว้างขวางทั่วประเทศอินเดีย นั่นคือเป็นผู้ให้ชีวิตใหม่ ความหมายใหม่ กิศทางใหม่แก่ขบวนการชาตินิยมของอินเดีย

เหตุการณ์สำคัญประการแรกที่กระตุ้นให้คานธีเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลอังกฤษได้คือการที่รัฐบาลพยายามที่จะออก พ.ร.บ. Rowlatt ในฤดูใบไม้ผลิปี 1919 บทบัญญัติต่าง ๆ ใน พ.ร.บ. เหล่านี้ได้ถือว่าเป็นปฏิกริยาโต้ตอบอย่างหนึ่งในการให้อำนาจรัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉินไว้ให้ส่งสงครามเป็นเวลา 6 เดือน ซึ่งโดยอำนาจนี้รัฐบาลย่อมจะจับกุมผู้ต้องสงสัยที่มีเจตนาคิดล้มล้างรัฐบาลได้โดยไม่ต้องมีเงื่อนไข ทั้งนี้รัฐบาลเกรงกลัวว่าความไม่พอใจของชาวอินเดียแพร่หลายไปโดยเร็ววัน และการปล่อยผู้ที่ยึดนโยบายการใช้อิทธิรุนแรง จะทำให้เกิดภาวะสับสนอลาผลขึ้นภายในประเทศ ซึ่งเรื่องนี้อยู่นอกเหนืออำนาจของศาลสถิตยุติธรรมทั่วไปที่จะเข้าไปแก้ไขได้ เพราะฉะนั้น พ.ร.บ. Rowlatt จึงมีการให้อำนาจรัฐบาลคุมขังผู้ต้องสงสัยต่อไปอีก 3 ปี เหมือนกับในเวลาสงคราม รัฐบาลใช้ข้ออ้างว่าอยู่ในภาวะฉุกเฉิน การที่รัฐบาลอังกฤษจะออกกฎหมายสิทธิเสรีภาพของประชาชน แม้ในยามสงบเช่นนี้ได้ทำให้คานธีรู้สึกตกใจมาก และหมดสิ้นความเชื่อมั่นในรัฐบาลอังกฤษ ดังนั้นคานธีจึงเข้าร่วมกับผู้นำที่รักชาติอื่น ๆ ในการประกาศการตัดสินใจของพวกเขา ในการให้การลั่นปล้นแก่ขบวนการชาตินิยมด้วยการถือแฟ้มไม่ยอมรับกฎหมายใด ๆ ของเราเองนี้ โดยไม่ใช้อิทธิรุนแรง ดังนั้นเพียงอาศัยเรื่องนี้เพียงเรื่องเดียว ขบวนการชาตินิยมก็ได้คานธีมาร่วมด้วย และคานธีก็ได้เปลี่ยนหลักการและวิธีการต่าง ๆ ของขบวนการ โดยให้หันมาใช้หลักอหิงสาของตน ตามที่ปรากฏในขบวนการสัตยาเคราะห์ เมื่อ พ.ร.บ. Rowlatt ฉบับแรกออกมา คานธีก็ได้เรียกร้องให้มีวัน Hartal ขึ้นในวันอาทิตย์ที่ 30 มีนาคม ค.ศ. 1919 ซึ่งในวันนั้นประชาชนชาวอินเดียทั่วประเทศหยุดการทำงาน ธุรกิจและร้านค้าต่าง ๆ ปิด คนทุกคนได้จึกคิดว่าให้กับการอดอาหารและการล่วตมต เพื่อทำให้จิตใจบริสุทธิ์ และด้วยหวังว่ารัฐบาลตระหนักถึงความอยุติธรรมแห่งกฎหมายฉบับนี้

ในวันนั้นที่นคร เดลลี ความรุนแรงได้บังเกิดขึ้นคือมีการปะทะกับพวกคนขายหนังสือพิมพ์ ผู้ซึ่งไม่สามารที่จะปฏิบัติตามหลักของฮารตาลได้ ตำรวจพร้อมกับกำลังทหารยิงเข้าไปในฝูงชน ได้ทำให้ผู้คนล้มตาย 8 คน และบาดเจ็บอีกเป็นจำนวนมาก คานธีตกใจกลัวเป็นอันมากเมื่อทราบว่ามีกรณีปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลัก "อหิงสา" ของท่าน ท่านจึงเตรียมการที่จะเดินทางไปยัง เดลลีและแคว้นปัญจาบ เพื่อไปชี้แจงส่งลั่นอนุกรมเกี่ยวกับหลักของ "อหิงสา" แต่รัฐบาลซึ่งเกรงว่าท่านจะกลับความตั้งใจ จึงอ้างข้อหาให้ท่านและจับกุมท่านเสีย ผลที่ตามมาอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้คือ การจลาจลที่รุนแรงและขยายวงกว้างออกไป เป็นเหตุให้ผู้คนล้มตายทั้งสองฝ่าย ซึ่งการจลาจลดังกล่าวก็ยังไม่สงบลงแม้ว่าท่านจะได้รับการปลดปล่อย และแม้ว่าท่านจะได้ประกาศให้ประชาชนเลิกใช้กำลังแล้วก็ตาม อันที่จริงแล้วเหตุการณ์ที่เลวร้ายที่สุดและสำคัญที่สุดยังคงเกิดขึ้นอีกในเวลาต่อมา

อัมริตซาร์ (Amritsar) นครศักดิ์สิทธิ์ของพวกฮินส์ และเป็นเมืองศูนย์กลางของแคว้นปัญจาบได้กลายเป็นสถานที่เกิดการจลาจลที่นองเลือด ก่อนที่นายพล Dyer ผู้ซึ่งบังคับบัญชา นายทหาร 1,000 คน มาถึงเพื่อล้มทบช่วยเหลือกองกำลังในปัญจาบเพื่อรักษาความสงบในที่ที่เขาไปถึงก็ได้ออกประกาศห้ามการชุมนุมกันโดยมีโทษถึงตาย (on pain of death) วันรุ่งขึ้นคือวันที่ 14 สิงหาคม ฝูงชนหนึ่งหมื่นคน ยังไม่กลัว เกรงต่อคำประกาศห้ามได้มาชุมนุมกัน ณ สถานที่แห่งหนึ่ง และมีบุคคลต่าง ๆ ขึ้นไปเปิดอภิปราย เมื่อนายพล Dyer ทราบเรื่องเข้า เขาจึงตัดสินใจและคิดว่าการนองเลือดเท่านั้นที่จะเป็นบทเรียนที่จะช่วยรักษาความสงบได้ เขามีคำสั่งให้กองทหารจู่โจม 50 กองร้อย (fifty troops) ยิงเข้าไปในฝูงชนที่ไม่มีอาวุธโดยไม่ได้ประกาศคำเตือนแต่อย่างใด และนายทหารจู่โจม ก็ไม่หยุดยิงจนกระทั่งกระสุนเกือบหมดจึงหยุด เมื่อการระดมยิงอย่างบ้าระห่ำสิ้นสุดลง ประชาชนชาวอินเดียเกือบ 400 คน ล้มชีวิตและอีก 1,200 คนได้รับบาดเจ็บ มองเห็นอย่างเด่นชัดว่ากระสุนปืนมิได้ประสบความสำเร็จในการรักษาความสงบแต่อย่างใด การฆ่าหมู่ที่อัมริตซาร์ และการจลาจลที่รุนแรงที่โต้บัง เกิดขึ้นตามมาในเขตอื่น ๆ ทำให้คานธีต้องมีคำสั่งให้ยุติการทำสัตยาเคราะห์ครั้งแรกของท่าน และต้องสำราภาพต่อหน้าประชาชนว่า ครั้งนี้เป็นความผิดพลาดครั้งมหันต์ (Himalayan miscalculation) ที่เดียวที่ท่านได้

กระทำไปโดยที่ชาวอินเดียยังไม่ทราบอย่างถ่องแท้ถึงธรรมชาติมูลฐานของหลัก "อวิหิงสา"

ดังนั้น การรณรงค์ของท่านคานธีในระดับชาติครั้งแรกนั้น ต้องสิ้นสุดด้วยความล้มเหลว และทำให้ทั้งตัวท่านและผู้นำผู้ซึ่งมีความศรัทธาเชื่อมั่นในการ เป็นผู้นำของท่านคานธีได้เข้าใจ สถานการณ์ดีขึ้น เพราะในขณะนั้นคานธีก็ยังคงมองเห็นความหวังจากรัฐบาลอังกฤษ และยังหวังว่า การปฏิรูปทางการเมืองอันเนื่องมาแต่รายงาน Montagu-Chelmsford ใน ค.ศ. 1918 นั้น คงจะบรรลุผล แต่สิ่งร้ายแรงเพียงสิ่งเดียวที่ทำให้คานธีเสื่อมศรัทธาในความยุติธรรมของอังกฤษ ได้เปลี่ยนใจของท่านจนกลายเป็นศัตรูที่ไม่มีทางจะคืนดีกับอังกฤษได้

ในระหว่างที่มีการอภิปรายกันในรัฐสภาก่อนที่จะออกพระราชบัญญัติ India Act ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1919 Edwin Samuel Montagu รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ สหราชอาณาจักรได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า วัตถุประสงค์สำคัญของมาตรการดังกล่าวก็เพื่อเป็น ก้าวแรกในการพัฒนาทางการเมืองในการมีรัฐบาลปกครองตนเองของอินเดีย อังกฤษก็จะค่อย ๆ ยินยอมข้อเรียกร้องต่าง ๆ จนกระทั่งมีรัฐบาลที่ปกครองตนเองอย่างสมบูรณ์ เมื่อใดก็ตามที่ สถานการณ์สงบสุขและเป็นที่ยอมรับกันดี เพื่อรักษาผลประโยชน์ที่อินเดียจะได้รับตามข้อตกลงดังกล่าว คานธีผู้ซึ่งได้มีชื่อเสียงแทน ดิสกิดักขยวนให้ที่ประชุมประมุขของ I.N.C. ที่จัดขึ้นใน แคนนอนเลือกัมริตลาร์ ยอมรับการปฏิรูปดังกล่าวในฐานะที่จะเป็นสิ่งที่ประณีประนอมระหว่าง อังกฤษและอินเดียสำหรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนนั้น

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ทำให้มีการปฏิบัติที่ก้าวหน้า เช่นเดียวกับภาค ทฤษฎีที่กำหนดไว้ใน Morley-Minto Reforms กล่าวคือรัฐบาลกลางจะประกอบด้วยรัฐสภา ซึ่งจะมี 2 สภาด้วยกันคือ สภาแห่งรัฐ (council of state) และสภาผู้แทน (assembly) ซึ่งจะมีสมาชิกส่วนใหญ่ได้รับเลือกมาจากการเลือกตั้งที่ยังมีข้อจำกัด สิ่งที่น่าพิศวงกว่านั้นก็คือ ในระดับท้องถิ่นก็ยังคงมีการยินยอมให้มีสิทธิบางส่วนในการมีรัฐสภาที่รับผิดชอบตนเองด้วย ซึ่ง รัฐบาลผู้รับผิดชอบตนเองดังกล่าวมีรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบต่อกระทรวงที่โอนมาให้ (transferred)

เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตร ซึ่งรัฐมนตรีเหล่านั้นมาจากสมาชิกส่วนใหญ่ในรัฐสภาซึ่ง 70% ของสมาชิกมาจากการเลือกตั้ง ส่วนผู้ที่ได้รับคัดเลือกต่อกระทรวงที่สำคัญซึ่งเป็นกระทรวงที่กันเอาไว้ (reserved) เช่น กระทรวงยุติธรรม และกรมตำรวจ จะได้รับการแต่งตั้งและการปลดออกตามความประสงค์ของข้าหลวงใหญ่ การแบ่งความรับผิดชอบในการปกครองในรัฐบาตองถิ่นดังกล่าวนี้เรียกว่า dyarchy และมีความตั้งใจที่จะให้ผู้นำชาวอินเดียได้มีประสบการณ์อันจำเป็นในการเข้ารับผิดชอบปกครองตนเองในเขตที่ปลดปล่อย อย่างไรก็ตามทั้งข้าหลวงมหาดและข้าหลวงใหญ่ก็ยังดำรงไว้ซึ่งอำนาจและอิทธิพลเหนือรัฐสภา (สภานิติบัญญัติของตน) โดยอาจจะพิสูจน์ให้เห็นว่ามาตรการต่าง ๆ ของสภานิติฯ นั้นอาจจะเป็นอันตรายหรือมีความจำเป็นอย่างถึงยวตต่อความปลอดภัยของประชาชน แต่ท่านข้าหลวงทั้งสองจะใช้อำนาจดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อมีเหตุการณ์ที่ฉุกเฉินร้ายแรงเกิดขึ้นเท่านั้น แต่ที่น่าทึ่งสำหรับชาวอินเดียยิ่งกว่านั้นก็คือ การขยายจำนวนคนที่สิทธิในการเลือกตั้ง เดิมให้ผู้ชายเพียง 33,000 คน บัดนี้เพิ่มขึ้นมีจำนวนมากกว่า 5 ล้าน ผู้ซึ่งสามารถเสียภาษีในอัตราที่ต่ำ บัดนี้ชาวอินเดียทุกคนทราบดีว่าอย่างน้อยที่สุดคนก็เป็นผู้ที่มีสิทธิออกเสียงได้ 1 เสียง ซึ่งจะเป็นการทำให้ขบวนการประชาธิปไตยเป็นความจริงจังขึ้นมา ทั้ง ๆ ที่ได้มีการจำกัดจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แต่แล้วผู้มีสิทธิดังกล่าวก็ยังคงไม่รู้หนังสือ และจำเป็นต้องแสดงเครื่องหมายเฉพาะบุคคลขึ้น ทั้งนี้เพื่อจะได้ลดปัญหาสำหรับการขยายการเลือกตั้งในอนาคต กลุ่มชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อันเป็นผลมาจาก Morley-Minto Reforms นั้น ไม่มีผู้ใดมีใจที่จะต้องเผชิญกับการที่จะต้องกลายเป็นชนกลุ่มน้อย และอันที่จริงแล้ว ผู้ที่ได้มีโอกาสออกเสียงเลือกตั้งกลุ่มใหม่มีถูกจำกัดให้เป็นกลุ่มเสริมได้แก่พวกชาวอินเดียที่นับถือคริสต์ และชาวอินเดียเชื้อสายอังกฤษ

ผู้ร่างกฎหมายเมื่อได้ศึกษาพิจารณาถึงความก้าวหน้าและปัญหาของรัฐบาลที่จะปกครองตนเองของอินเดียในอนาคตแล้ว ต่างก็ตระหนักดีว่ารูปแบบการปกครองที่เหมาะสมกับสภาพการเมืองของอินเดียที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามภูมิภาคนั้น ควรจะเป็นรูปสหพันธ์ จะดีกว่าที่จะเป็นรัฐบาลใหญ่เพียงแห่งเดียว ฉะนั้นอาณาบริเวณที่อยู่ในอำนาจและรับผิดชอบ

ของรัฐบาลกลางและรัฐบาลมลฑลนั้นจะต้องแบ่งแยกออกจากกัน และกำหนดให้แน่นอนเป็นส่วน
แรกเสีย สำหรับรัฐบาลกลางนั้นจะมีอำนาจในการจัดการกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเทศ ความ
สัมพันธ์กับรัฐต่าง ๆ ที่มีเจ้าผู้ครอง ส่วนรัฐบาลมลฑลนั้นจะมีอำนาจควบคุมกิจการภายในของตน
เช่น การศึกษากฎหมาย การศึกษา และงานสาธารณูปโภคอื่น ๆ และเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติโดย
ปกติคือการแจกจ่ายแบ่งปันรายได้ของประเทศเพื่อค้ำจุนกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ดังนั้น
รัฐบาลมลฑลจึงมีโอกาสได้เข้ารับผิดชอบในเรื่องการเงิน เช่นเดียวกับเรื่องทางการเมืองเหมือนกัน

ก่อนที่การปฏิรูปดังกล่าวจะได้รับปฏิบัตินั้น ปฏิบัติการที่ชาวอังกฤษได้ปฏิบัติต่อ
นายพล Dyer ได้ทำลายความศรัทธาของคานธีต่อความยุติธรรมของชาวอังกฤษลงอย่าง
สิ้นเชิง และทำให้ท่านมีความมั่นใจว่า อังกฤษปกครองแบบไร้ธรรม (asat) ไร้สัจจะ และ
ฉะนั้นท่านจึงตระหนักว่าไม่มีค่าควรแต่อย่างใดที่จะยังคงซื้อสัจจะรักภักดี และให้ความร่วมมือกับ
อังกฤษ จากการได้ส่วนอย่างเพียงแต่ยุติธรรมในการฆ่าหมู่ที่อัมริตสาร์นั้น รัฐบาลอินเดียได้
ศานินายพล Dyer ว่าเป็นผู้ที่แสดงความทารุณโหดร้ายที่ปราศจากเหตุผล และปราศจาก
ความกล้าเป็นที่สุด และได้ปลดเขาออกจากตำแหน่ง ซึ่งการกระทำดังกล่าวสร้างความพอใจให้กับ
คานธีเป็นอย่างมาก แม้ว่าในที่ประชุมของสภาล่าง (British House of Commons) ในอังกฤษ
จะได้ยืนยันถึงความผิดของเขา แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยที่ยังคงปกป้องเขา แต่แล้วก็ยังมีเรื่องต่อไปอีก
จนได้ กล่าวคือ มีบทความที่ขั้วอยู่ในหนังสือพิมพ์อนุรักษนิยมฉบับหนึ่งได้พรรณาน่าว่า Dyer เป็น
วีรบุรุษของชาติ และขั้วให้พวกขุนนางพากันปฏิเสธคำตัดสินของคณะอุทธรณ์แห่งสภาล่างด้วย
ถ้อยคำที่ปราศจากความเกรงใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้รายงานไว้อย่างดีในหนังสือพิมพ์ของชาวอินเดีย
ซึ่งไปกวักหน้าหนังสือพิมพ์อังกฤษฉบับเดิมยังระดมเงินบริจาคเงินเพื่อเป็นทุนให้กับ Dyer
เพื่อเป็นการทดแทนต่อการปฏิบัติที่ไม่ยุติธรรมต่อเขา อย่างไรก็ตามความประพฤติของ Dyer
ก็ได้รับการช่วยป้องกันมิให้ความสับสนอลหม่านแผ่ขยายกว้างออกไปอีก และป้องกันมิให้มีการสูญเสีย
ชีวิตและเลือดเนื้อไปอีกยกเว้นที่อัมริตสาร์เท่านั้น การที่ผู้ที่มีอิทธิพลและเป็นผู้นำเคารพนับถือ
ที่สุดในสังคมของอังกฤษหลายคนมีความเห็นกลับกันคือเห็นดีกับ Dyer เช่นนั้นได้ทำให้ผู้นำชาว

อินเดีย และนักปราชญ์ทั้งมวลพากันหวาดหวั่น นักปราชญ์เหล่านั้นก็รวมใจกันที่มีชื่อเสียงคือท่าน
ระทิมทรนาถ ตะกอร์ ผู้ซึ่งประณามกษัตริย์ครั้งนั้นว่าเป็น "การให้อภัยให้กับความทารุณ
โหดร้าย ที่ปราศจากความละอายแก่ใจ ... มีความน่าชิงชังอยู่ในความหวาดกลัวนั้นด้วย" และ
ยิ่งไปกว่านั้นก็คือบุคคลเหล่านั้นนอกจากจะประณามแล้วก็ยังมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อชาวอังกฤษ
ผู้เป็นนักจักรวรรดินิยมอีกด้วย

ประจวบกับในเวลานั้น ขบวนการ Khilāfat ของมุสลิมก็กำลังสับสนโกลาหลที่
จะรวบรวมทั้งชาวฮินดูและมุสลิมเข้าด้วยกัน ในการปฏิบัติการคัดค้านการปกครองของอังกฤษ
สู่ลู่ตำแหน่งตุรกีซึ่งมีตำแหน่งเป็นกาหลิบได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นหัวหน้าของคำสาปอิสลามนิกาย
สุหนี่ในระหว่างสงครามนายกรัฐมนตรีอังกฤษ ได้แสดงอย่างเปิดเผยในชั้นที่จะสนับสนุนสิทธิของ
ตุรกีในมาตุภูมิใน Thrace และ Asia Minor ในขณะที่เดียวกันก็ได้ทำสัญญาลับในการที่จะ
แบ่งแยกจักรวรรดิ Ottoman ภายหลังจากสงคราม การที่พันธมิตรสามารถปิดครองทางด้าน
ตะวันตกเฉียงใต้ของ Asia Minor และมีข่าวลือในเรื่องการทำสัญญาลับนั้นได้ถูกความต่อ
อำนาจในทางโลกของกาหลิบ ซึ่งจะได้สร้าง ความหวาดกลัวให้กับชาวฮินดู-มุสลิม ทำนมหาคณะ
คานธีในฐานะที่เป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณแห่งสากล ซึ่งท่านผูกพันอย่างลึกซึ้งกับความเจริญรุดหน้า
ทางวัตถุของชาติตะวันตกเป็นอย่างมาก ซึ่งท่านถือว่าในความเจริญทางวัตถุนั้นจะย่อมมีความ
เสื่อม ทางจิตใจเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ซึ่งสิ่งนี้เองที่เป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ฮินดูและโลกต้องพบ
กับความทายนะ แต่ในทางตรงกันข้าม ในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีทางการเมืองที่ฉลาดเฉียบแหลม
ท่านกลับยกย่องสรรเสริญที่ฮินดูและมุสลิมร่วมมือกันในการที่จะระดมกำลังเพื่อเรียกร้องเอกราช จะ
เป็นด้วยปัจจัยอันใดระหว่างความเห็นอกเห็นใจที่แท้จริงหรือเพราะจะได้สะดวกในทางการเมือง
ที่ทำให้ท่านหันมาสนับสนุนขบวนการ Khilāfat นั้น ยังเป็นที่กังขาอยู่ หรือบางทีอาจเป็นเพราะ
สัญชาตญาณของท่านเอง และความเป็นคนที่คิดถึงการณ์ไกลก็ได้ที่ท่านได้สามารถผนึกทั้งสองฝ่าย
เข้าด้วยกันโดยไม่เกิดข้อขัดแย้งซึ่งสิ่งนี้ทำให้ชาวตะวันตกยกย่องจะเข้าใจ

ราวต้นเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1919 เมื่อคานธียังคงพอใจที่จะร่วมมือกับ
Montagu-Chelmsford Reforms ท่านได้เสนอแนะในที่ประชุมของ Khilāfat ถึงการที่
จะร่วมมือกับปฏิบัติการดื้อแพ่งในทางการเมือง (civil disobedience) ในฤดูใบไม้ผลิของปี
1920 เมื่อวันแห่งสัญญาสำหรับตุรกีที่จะมาถึงได้ทำให้มีการเรียกร้องให้มีการประกาศห้ามนำหรือค
อาหาร 1 วัน และชาวมุสลิม-อินเดียทั้งหมดจะปฏิบัติตาม ในเดือนพฤษภาคม การประกาศให้
เป็นที่ทราบทั่วกันถึงสนธิสัญญา Sèvres ที่ไม่บังเกิดผลซึ่งตามสนธิสัญญานี้จะได้เปิดช่องแคบ
(Straits) (บอสฟอรัสและคารัคเคเนล) ให้เป็นเส้นทางนานาชาติ และตามสนธิสัญญานี้ก็
จะให้ Thrace ภาคตะวันออกกับ Greece ไป และมอบการบริหารใน Asia Minor ชั่วคราว
ให้กับ Greece ด้วย ซึ่งสิ่งนี้เป็นการย้ำความหวาดกลัวที่มาละทิ้งกลัวที่ลุดของชาวมุสลิม อินเดีย
และในขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้คานธีเข้าปฏิบัติการใน "Open Letter to All
Englishmen in India" ท่านได้ประกาศว่าการทรยศไม่เชื่อของรัฐบาลอังกฤษต่อคำปฏิญาณ
ในระหว่างสงครามที่จะรักษาไว้ซึ่งมาตุภูมิของตุรกี ประกอบกับการปฏิบัติของอังกฤษที่มีต่อนายพล
Dyer ผู้เต็มยศนั้น ยิ่งทำให้ท่านหมดสิ้นความศรัทธาในความยุติธรรมและความเป็นมิตรกับ
อังกฤษโดยสิ้นเชิง ท่านได้กล่าวเสริมว่ารัฐบาลที่ไร้ศีลธรรมเช่นนั้นเห็นจะไว้อ่างใจไม่ได้ที่ได้
เคยให้คำมั่นสัญญาว่าจะให้รัฐบาลที่ปกครองตนเองแก่อินเดีย และไม่มีค่าควรแก่การที่จะยังคง
จงรักภักดีและให้ความร่วมมืออีกต่อไป ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1920 คานธีได้เริ่มประท้วงใน
รูปใหม่คือได้กระทำกรอย่างเปิดเผยขึ้นเหรียญตราบรรดาศักดิ์ที่ท่านเคยได้รับจากรัฐบาล
อังกฤษในอดีต ผู้นำของ Khilāfat รู้สึกมั่นใจในความจริงจังของท่าน จึงได้ร่วมมือกับท่านและ
ประกาศให้ชาวฮินดูและมุสลิมร่วมกันรณรงค์ไม่ให้ความร่วมมือกับอังกฤษ การร่วมมือของทั้งสอง
ฝ่าย (Khilāfat กับ Congress) ได้เริ่มขึ้นเมื่อสมัยประชุมพิเศษของ Congress ในเดือน
กันยายน ค.ศ. 1920 ได้ยอมรับให้ท่านเป็นหัวหน้า อย่างน้อยก็เป็นการยอมรับขึ้นแรกในการ
เล่นละครการเมืองแบบอหิงสาที่ก้าวหน้า (progressive nonviolent
noncooperation) สิ่งที่สำคัญที่สุดคือสมาชิกและผู้สนับสนุนใน Congress ไม่ร่วมมือกับอังกฤษ

ภาพคนชื้อบุงซา "สตัยะ" และ "อหิงสา"

ด้วย รวมทั้งผู้ที่มิสิทธิออกเสียงและผู้สมัครเข้าแข่งขันเลือกตั้งที่เป็นผลมาจากการปฏิรูป Montagu-Chelmsford Reforms ก็ไม่ได้ร่วมปฏิบัติเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ชาวอินเดียทั้งหมด ยังถูกกระตุ้นให้บอยคอตต์โรงเรียนที่รัฐบาลควบคุม ศาลและงานราชการทุกประเภท และให้ทำตามอย่างท่านคานธีโดยสั่งคืนบรรดาศักดิ์ที่อังกฤษเคยให้ไปให้หมด ถ้าหากสิ่ง เกิดโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว คานธีจะทำให้เพื่อนร่วมชาติมั่นใจว่า คงจะได้เอกราชภายในหนึ่งปี

ในความเป็นจริง เมื่อได้ปฏิบัติตามโครงการดังกล่าวไปแล้ว รัฐบาลได้รับความตระหนกตกใจเป็นอันมาก และทำการพิจารณาไตร่ตรองอย่างหนักหน่วงที่จะสนองข้อเรียกร้องในการมีรัฐบาลปกครองตนเองโดยตั้งข้อสงสัยว่าอินเดียจะมีความสามารถพอที่จะอำนาจไว้ได้หรือไม่ แต่ก็ได้คิดว่า การเรียกร้องเอกราชนั้นจะต้องใช้กำลัง ในบั้นปลายการปฏิบัติของคานธี และพวกดังกล่าวนี้ประสบความสำเร็จเพราะไม่เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง เพราะเกิดความแตกแยกกันเอง มีอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งก็เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญไม่ใช่น้อยเหมือนกัน นั่นก็คือการที่ข้าหลวงใหญ่ยังคงยึดมั่นในนโยบายที่ จะไม่เข้าแทรกแซงต่อคำแนะนำของข้าหลวงมหาดผู้มีประสบการณ์มาช้านาน นโยบายเช่นนั้น ได้ทำให้การดำเนินการปกครองของอังกฤษในแง่ศีลธรรม ครั้งก่อน ๆ หมดสิ้นไป และทำให้ผู้นำที่ยึดนโยบายสายกลาง เลิกสนับสนุนความเคลื่อนไหวของคานธี เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้น ผู้ที่รับภาระคือผู้ที่สนับสนุนท่านคานธี ในบั้นปลายการที่เศรษฐกิจดีขึ้นภายหลังจากที่เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำภายหลังสงคราม ได้ทำให้เป็นฐานที่มั่นคงที่จะช่วยคำจูงการรณรงค์ในครั้งแรกนั้น

ในขั้นแรกของการรณรงค์คือการคว่ำบาตร เรื่องเลือกตั้ง นับว่าเป็นการรณรงค์ที่ประสบความสำเร็จเพียงอย่างเดียว เพราะผู้มีสิทธิออกเสียงเพียงหนึ่งในสามเท่านั้นที่ไปลงคะแนนเสียง ส่วนเรื่องเรียกร้องให้คืนบรรดาศักดิ์และลาออกจากตำแหน่งต่าง ๆ ทางราชการนั้น ก็ได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง แต่ก็ล้มเหลวที่จะสร้างในหมู่ชนชั้นกลางที่ได้รับการศึกษาว่า การมีน้ำใจเสียสละ (self-sacrifice) นั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมาตุภูมิอินเดีย เห็นได้

ภาพคานธี

อย่างชัดเจนว่าชาวอินเดียที่ได้รับการศึกษาส่วนใหญ่ ยังไม่เชื่อมั่นในความมีเหตุผลและความถูกต้องของคานธีที่เห็นผลประโยชน์ของชาติสำคัญกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว การที่มักเรียนพากันลาออกจากโรงเรียนและวิทยาลัยได้ผลดีทีเดียว แม้ว่าจะจะเป็นระยะสั้นแต่ก็ทำให้การดำเนินงานของสถาบันต่าง ๆ หยุดชะงักได้ อย่างไรก็ตาม ผู้สนับสนุนที่สำคัญเช่น ระหิณฑรนาถ ตะกอร์ กลับคัดค้านการกระทำของคานธี ซึ่งการคัดค้านดังกล่าวนี้ได้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดถึงความแตกแยกขั้นมูลฐานในเรื่องที่คานธีปฏิเสธอารยธรรมตะวันตก และปฏิเสธรัฐบาลอังกฤษ

ตะกอร์ได้ประณามและติเตียนการปฏิบัติการณ์ของคานธีว่า เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องกับความ เป็นจริง คานธีมีความเห็นว่าอินเดียควรจะไต่ล้งมลทินให้พ้นจากอารยธรรมทางวัตถุและทางจิตใจของชาวตะวันตกเสีย และให้ฟื้นฟูการดำรงชีวิตแบบง่าย ๆ ของชาวอินเดียแต่ดั้งเดิมเสีย ท่านตะกอร์โต้แย้งว่า โครงการของคานธีนั้นจะทำให้ประเทศพิจารณาไป ในการแข่งขันกับตะวันตกในอนาคต สำหรับการบอยคอตโรงเรียนนั้นก็เพียงแต่ช่วยอังกฤษลดจำนวนผู้เข้าที่ได้รับการศึกษาในอนาคต การที่คานธีเชื่อว่าโรงงานอุตสาหกรรม รางรถไฟ โทรเลข โรงพยาบาล นักกฎหมาย นายแพทย์ และอื่น ๆ คงจะดำเนินไปเอง และเชื่อมั่นว่าชาวอินเดียจะหันกลับไปใช้เครื่องนุ่งห่มและสวมเสื้อผ้าที่ทอเอง ซึ่งในขณะที่คานธียังคงประณามอังกฤษอยู่อย่างไม่เปลี่ยนแปลง สิ่งเหล่านี้ในทัศนะของคนประเภทตะกอร์นั้นขัดกับลักษณะแห่งสำนึกสำนึก และผลประโยชน์ของอินเดียเอง เป็นที่เด่นชัดว่าคานธีไม่สามารถจะเปลี่ยนแนวความคิดของผู้นำอินเดียอีกหลายคนที่จะมาเห็นด้วยกับท่านที่ว่า อังกฤษและตะวันตกเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย

เมื่อการแสดงความไม่ร่วมมือได้ปฏิบัติไปหนึ่งปีเต็ม และไม่สามารถจะทำลวราชาซึ่งได้ตั้งสัญญาไว้ ดังนั้นประชาชนเริ่มเสื่อมความศรัทธา การที่ไร้ผลจึงทำให้เกิดความรุนแรงขึ้น ยิ่งกว่านั้นความร่วมมือระหว่างมุสลิมและฮินดูต้องพังทลายลงเมื่อเกิดมองเลือดในหมู่ชาวมุสลิม Moplahs แห่ง Malabar ซึ่งทำให้สูญเสียชีวิตถึง 2,000 คน ก่อนที่จะระงับได้ คานธีได้ตระหนักว่าขบวนการของท่านนั้นดูจะคลอนแคลน และควรจะปิดบังกับรัฐบาล ดังนั้น

ในสมัยการประชุมของ Congress ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1921 ที่ประชุมเห็นชอบกับคานธี ที่จะดำเนินความไม่ร่วมมือที่ก้าวหน้าในขั้นต่อไป นั่นคือการต่อต้านโดยไม่ยอมเสียภาษีให้กับ รัฐบาล การกระทำดังกล่าวนี้ทำให้รัฐบาลผ่อนคลายนโยบายในเรื่องท่งหมื่นยวักโทษ และ ทำให้รัฐบาลต้องจับกุมคุมขังผู้นำของ Congress ในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1922 ภายหลังจากที่คานธีได้ยื่นคำขาดเพียง 3 วันเท่านั้น ผูกขังซึ่งนำโดยลมาชิก Congress ได้เข้าล้อม สถานีตำรวจที่ Chauri Chaura และจับนายตำรวจเผาเสีย 21 นาย ท่านมหาตมะคานธี เมื่อทราบข่าวการกระทำอันร้ายแรงนี้ได้ตกใจเป็นอันมาก ท่านสั่งให้เลิกการรณรงค์แห่งความ ไม่ร่วมทั้งหิมตักษิ ซึ่งนับว่าสร้างความปลอดภัยให้กับผู้ล้นับล้นุนที่หัวรุนแรงของท่านเป็นอย่างมาก เช่น เนห์รู (Nehru) หม่อม และภายหลังก็เข้าไปอยู่ในคุกและผู้ล้นับล้นุนเหล่านั้นเป็นผู้ที่ เชื่อว่าการต่อสู้เพียงจะมาถึงจุดสูงสุด แต่ท่านเข้าใจดีกว่าคนเหล่านั้นว่า ยังไม่ถึง เวลาที่จะปฏิบัติการ ด้วยกำลังให้รัฐรัฐชัวกันไปแล้ว ท่านเข้าใจดีว่าผู้ล้นับล้นุนได้เกิดความแตกแยกกันจนยากที่จะ ฟื้นคืนกันได้ภายในเวลาอันสั้น ท่านยังเข้าใจดีว่า ยังต้องการเวลาอีกมากที่จะต้องให้ชาวอินเดียทุกคนได้รับความรู้ในหลักของการไม่ให้ความร่วมมือแบบอวิหิงสา จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของท่าน ไม่สามารถจะบรรลุผลที่ได้ให้คำมั่นสัญญาไว้ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของท่านก็ได้มีผล ที่ยาวนานเหมือนกัน

ภายหลังจากนั้นไม่นานนัก การลอบล่นและจำคุกท่านคานธีเป็นเวลา 6 ปีใน ข้อหาอุยงให้เกิดความปั่นป่วน ได้ทำให้ประชาชนเห็นใจออกเห็นใจอย่างมาก ที่เห็นว่าท่านต้อง ประสบความกับความลำบากจากการกระทำของอังกฤษ ในระหว่างที่ทำการรณรงค์นั้นท่านได้ ทำให้เกิดมาตรการอันสำคัญ ในการรวมเอาชาวอินเดียทุกระดับในสังคมอินเดียเข้าไว้เป็น ครั้งแรกในอันที่จะสร้างความหวังที่ดีที่นำหวาดกลัวให้กับรัฐบาล ประชาชนชาวอินเดียได้ถูกนำ ไปสู่การพัฒนาความรู้ในการสรร เสริญของตนเอง และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายใต้การนำ ของ Congress ซึ่งความรู้สึกอันใหม่ดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างอังกฤษและ อินเดียตลอดไป แต่ได้ไปนำขาคินิยมชาวอินเดียไม่ตั้งอ้อนวอนขอข้อยินยอมจากอังกฤษอีกต่อไปแล้ว

ภาพคนซีเป็น "บาบูจ" ของคนอินเดียนจำนวนร้อย ๆ ล้าน

ในฐานะที่เขาเหล่านั้นเป็นตัวแทนของชาติ เขาอาจจะทำการติดต่อกับชาวอังกฤษในระดับที่เท่าเทียมกัน เพื่อให้บรรลุผลของเป้าหมายแห่งเอกราชที่เห็นพ้องกันทั้งสองฝ่าย แม้ว่ามันจะไม่เห็นอย่างชัดเจนในเวลาใด แต่อินเดียได้เข้ามาถึงจุดเจริญเติบโตทางจิตใจเรียบร้อยแล้ว

12.3 สมัยของคานธี (Gandhian Interregnum) ค.ศ.1922-1928

ในขณะที่การรณรงค์แบบสันติยาเคราะห์ครั้งแรกของคานธีกำลังพร้อมเพียงอย่างเต็มที่ รัฐบาลก็เริ่มทำให้ข้อบัญญัติใน Montagu-Chelmsford Reforms เป็นผลในทางปฏิบัติ แม้ว่า Congress ได้ทำการบอยคอตต์การเลือกตั้ง ปรากฏว่ามีการขยายสิทธิผู้ออกเสียงเลือกตั้งอีกถึง 29% ภายใต้การนำของผู้หัวเสรีนิยม (Liberal leadership) และการทดลองใช้ระบบ dyarchy ในระดับมณฑลนั้นได้รับผลสำเร็จอย่างงดงาม พ.ร.บ. Rowlatt Act และมาตรการที่เข้มงวดต่าง ๆ ก็ยกเลิกไปสิ้น ส่วนการเข้าไปทำงานในหน่วยงาน I.C.S. ก็กระทาง่ายดายขึ้น เพียงแต่ชาวอินเดียเข้าสอบแข่งขันประจำปีที่จัดขึ้นในกรุงเดลีและในลอนดอน และทั้งชาวอินเดียและชาวอังกฤษก็มีความเลื่อมภาคกันในการเข้าทำงาน นอกจากนี้ยังมีการยินยอมให้อินเดียได้รับอำนาจในการจัดการตนเองเกี่ยวกับการเงินอีกด้วย และยังรวมทั้งให้สิทธิในการจัดการการพาณิชย์กรรมกับต่างชาติ โดยผ่านทางหน่วยงานที่จัดการเกี่ยวกับอัตราภาษีศุลกากร

ความสำเร็จที่สร้างสรรคดังกล่าวนี้ พร้อมกับความสำเร็จในการรณรงค์ของคานธี ได้ทำให้ผู้สนับสนุนที่ยึดนโยบายสายกลาง และเป็นชนชั้นกลาง เลิกสนับสนุนท่าน ภายหลังจากที่ท่านประสบความล้มเหลวและถูกจับกุมคุมขัง มีสมาชิกกลุ่มหนึ่งของ Congress ได้ร่วมกันก่อตั้ง Swarāj Party เมื่อเข้ารับสมัครรับเลือกตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะล้มอำนาจของรัฐบาลใหม่ ใน ค.ศ.1923 ปรากฏว่ามีสมาชิกจำนวนหนึ่งของพรรค Swarāj ได้รับการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่มากพอที่จะเข้าไปล้มคณะรัฐมนตรี และบังคับให้ข้าหลวงกลับไปมีอำนาจใหม่ในกรมกองที่ถ่ายโอนมา (transferred) ได้มากไปกว่า 2 มณฑล แต่ในการเลือกตั้งปี 1926 กลับได้รับ